د افغانستان جمهوریت

دعدلیې وزارت

رسمي جریده

شماره ۵ پانزدهم –۱۵ عقرب
۱۳۶۹
نمبر مسلسل ۷۲۸

قانون اساسی جمهوری افغانستان

۹ قوس ۱۳۶٦

(با رعایت تعدیل مصوب
لویه جرگه جوزای ۱۳٦۹)

مدیر مسؤول : شاه جهان بیگزاده
معاون : نور علم
مهتمم : ایام الدین
تیلفون : ٢٦٢٥١

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دافغانستان دجمهوریت دجمهور
رئیس فرمان
دکابل ښار
لومړی گڼه
د۱۳۶۹کال دقوس نهمه نیټه

دافغا نستان دجمهوریت داساسی قانون د تو شیح او اعلام په باب

دقوس دمیاشتې داتمې او نهمې نیټې تاریخي لویه جرگه چې دکابل په ښار کې جوړه شوه د افغا نستان د جمهوریت اساسی قانون یې په دیارلسو فصلونو او یوسلو نهه خلویښتو مادو کې د تر ټولو مهمې ملي وثیقې په توگه تصویب کړ.

دهغه واک سره سم چې اساسی قانون راته راسپارلی دی، د ا.ج اساسی قانون چې دتصویب له نیټې څخه نافذ شوی دی، دسولې اوهوساینې دتامین، دملي روغې جوړې دپوره تحقق، دخلکو دنیکمرغۍ اودگران افغانستان دپرمختگ په خاطر توشیح اواعلاموم.

دوکتور نجیب الله
دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری
افغانستان
شهر کابل
شماره (۱)
مورخ ۹ر۹ر ۱۳۶۶

درباره توشیح واعلام قانون اساسی جمهوری افغا نستا ن

لویه جرگه تاریخی ۸و۹ماه قوس که درشهر کابل دایر گردید قانون اساسی جمهوری افغانستان را بداخل سیزده فصل ویکصدو چهل ونه ماده بمثابه مهمترین وثیقه ملی به تصویب رسانید .

مطابق به صلاحیتیکه قانون اساسی برایم تفویض نموده قانون اساسی ج.ا را که ازه تاریخ تصویب نافذ گردیده بخاطر تامین صلح و آرامش، تحقق کامل مشی مصالحه ملی، سعادت مردم وترقی افغانستان عزیز توشیح واعلام میدارم .

دوکتور نجیب الله
رئیس جمهور افغا نستا ن

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

دافغانستان جمهوریت دجمهور رئیس فرمان

گڼه (٤٦٤)

نیټه ۸ر۳ر۱۳۶۹

داساسي قانون دتعدیل د توشیح او اعلام په باره کې

داساسي قانون دیوسلو نهه څلويښتمې مادې د دوهمې فقرې دحکم له مخې پهاساسي قانون کې تعدیلات چې د پارلمان سوونهه شپیتم کال دجوزا د میاشتې په اوومه او اتمه نیټه دلويې جرگې د تصويب له تاریخ څخه نافذ دي د افغانستان دخلکو دتاریخي ارمان دتحقق په مقصد د افغانانو په خاوره کې دسولې اوآرامۍ دتامین اودملي روغې جوړې دکلارۍ دبشپړ تحقق اودخلکو نیکمرغۍ او د افغانستان دترقی په خاطر توشیح اواعلاموم .

نجیب الله

دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری افغانستان

شماره (٤٦٤)

مورخ ۸ر۳ر ۱۳۶۹

درباره توشیح و اعلام تعدیل قانون اساسی

به تاسی از حکم فقره دوم ماده یکصدوچهل ونهم قانون اساسی، تعدیلات در قانون اساسی را که از تاریخ تصویب لویه جرگه مورخ هفت و هشت ماه جوزای سال سیزده صدو شصت و نه، نافذمیباشد، به منظور تحقق آرمان تاریخی مردم افغانستان بخاطر تامین صلح وآرامش درسرزمین افغانستان، وتحقق کامل مشی مصالحه ملی ودر جهت سعادت مردم و ترقی افغانستان عزیز، توشیح واعلام میدارم .

نجیب الله

رئیس جمهور افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

فهرست

مقدمه
لومړی فصل
دسیاسی نظام اساسونه
دویم فصل
دټولنیز ـ اقتصادی نظام
اساسونه
دریم فصل
داتباعو تابعیت ، اساسی
حقوق ، آزادی اومکلفیتونه
څلورم فصل
لویه جرگه
پنځم فصل
جمهور رئیس
شپږم فصل
ملی شورا
اووم فصل
د وزیرانو شورا
اتم فصل
قضاء
نهم فصل
څارنوالی
لسم فصل
د اساسی قانون شورا
یوولسم فصل
اداره
دولسم فصل
بهرنی سیاست
دیارلسم فصل
متفرقه حکمونه

فهرست

مقد مه
فصل اول اساسات نظام
سیاسی
فصل دوم اساسات نظام
اجتماعی ـ اقتصادی
فصل‌سوم ، تابعیت، حقوق
آزادیها و مکلفیتهای اساسی
اتباع .
فصل چارم لویه جر گه
فصل پنجم رئیس جمهور
فصل ششم شورای ملیء
فصل هفتم شورای وزیران
فصل هشتم قضاء
فصل نهم خارنوالی
فصل دهم شورای قا نون
اساسی
فصل یازدهم اداره
فصل دوازد هم سیاست
خارجی
فصل سیزدهم :
احکام متفرقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

بسم الله الرحمن الرحيم

زموږ د گران هیواد افغانستان ویاړلی تاریخ دخپلواکی زمکنی بشپړتیا، ملی حاکمیت ملی یووالی ، د مو کراسی او ټولنیزی تر قی په خاطر زموږ د زړه ورو خلکو له اتلوالو مبارزو شخه ډک دی .

په اوسنۍ پړاو کی دافغانستان جمهوری دولت دملی، سیاسی او هیواد پالو ځوا کونو پر ملاتړ متکی د ملی روغی جوړی سیاست په فعاله توگه پرمخ بیایی.

له همدغه ا مله د هغو تاریخی بدلونونو په پام کی نیولو سره چی زموږ په هیواد او معاصره نړی کی را منځته شوی دی ،داسلام د سپیڅلی دین داساساتو په پیروی ، د هیواددتاریخ او فرهنگ پربنا د افغانی غوره دودونو او شعایرو په پام کی نیولو سره ،دمشروطیت د غورځنگ ارزښتناکو میراثونو ته په درناوی اود ملگروملتونو د منشور او دبشر د حقوقود نړیوالی اعلامیی سره په سمون کې:

بسم‌الله الرحمن الرحیم

تاریخ پر افتخار و طن محبوب ما افغانستان مشحون از مبارزات قهرمانانه مردم دلیر ما به خاطر استقلال، تمامیت ارضی حاکمیت ملی، و حدت ملی دموکراسی وترقی اجتماعی می باشد .

در مرحله کنونی ،دولت جمهوری افغانستان متکی بر حمایت نیروهای ملی سیاسی ووطن دوست سیاست مصالحه ملی را فعالانه به پیش می برد.

بنا برین، با نظر داشت تحولات تاریخیی که در میهن ما و جهان معاصر رو نما گردیده است ،با پیروی‌از اساسات دین مقدس اسلام بارعایت سنن وشعایر پسندیده افغانی، مبتنی بر حقایق تاریخ و فرهنگ کشور، با احترام به مواریث ارزنده نهضت مشروطیت ودر مطابقت با منشور ملل متحد واعلامیه جهانی حقوق بشر ، به منظور :

رسمي څرګنده

ــ دخپلواکي دساتنی، د
زمکنی بشپړتیا خخه د دفاع
او د ملي حاکمیت د ټینګښت
ــ سراسری سولی ته
درسیدو او دملي یو والی
د زور تیا .
ــ د عدالت او د مو کراسی
د تا مین .
ــ دبیا ودانولو او متوا زنی
اقتصادي،ټولنیزیوادی اودخلکو
د ژوندانه‌دسطحی دلوړولو.
ــ په بین‌المللي ډګر کښی د
هیواد دنقش او اعتبار دزیات
والی .
ــ دافغانستان دد ایمی
بیطرفی دحقوقي دریځ‌دتثبیت
او د هغه دنه پو خی‌کیدو
دپاره د غوره شرایطودرامنځته
کیدو په منظور .
مونږدیوزرو دری‌سوه‌نهه‌شپیتم
کال دجوزادمیاشتی داوومی او
اتمی نیټی په لویه جرګه کی
دافغا نستان د خلکو استازیو،
د ۱۳۶٦ کال دقوس دمیاشتی
نهمی نیټی دلویی جر ګی‌له
خوا تصویب شوی اساسی
قانون چی دیارلس فصلونه او
یوسلونهه څلو ینښت مادی
درلودی، د ډیری لوړی ملی

ــ حفظ استقلال، دفاع از
تما میت ار ضی و تحکیم
حا کمیت ملی.
ــ دستیا بی به صلح‌سراسری
وتعمیق و حد ت ملی.
ــ **تامین عدالت‌ودمو کراسی**
ــ **اعمار مجدد ورشد متوازن**
اقتصادی، اجتماعی‌وارتقای سطح
زندگی مردم .
ــ افزا یش نقش‌و اعتبا رکشور
در عر صه بین المللی
ــ ایجاد شرا یط مساعد به‌خاطر
تثبیت مو قف حقوقی و بی
طر فی دا یمی افغا نستا ن و
غیر نظامی شدن آن .
ما نما ینده گا ن مردم
افغا نستا ن در لو یه جر گه
مورخ هفت و هشت ماه جوزای
سال هزارو سه صدو شصت
ونه ، قانون اسا سی مصو ب
لو یه جر گه مورخ نهم
ماه قوس سال هزارو سه صدو
شصت وشش را که دارای
سیزده فصل ویک‌صدوچهل‌ونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

وثیقی په توګه په لاندی ډول
تعدیل کړ :

لومړی فصل

دسیاسی نظام اساسونه

لومړی ماده:

د افغا نستـــان جمهوریت خپلواك ، واحد ، نه تجـز یه کیدونکی اواسلامیدولت دیاو پرخپـل ټول قلمرو بـا ندی دحاکمیت لرونکی دی .

د افغانستان په جمهوریت کی ملی حاکمیت په خلکوپوری اړه لری . خلك ملی حا کمیت دلویی جرګی اوملی شورا په واسطه عملی کوی .

دویمه ماده :

د افغانستان دین د اســلام سپیڅلی دین دی .

د افغانستان په جمهوریت کی هیڅ قانون نهشی کـولای چی داسلام دسپیڅلی دیــن داساسونو او ددغـه اساسی قــا نو ن د نورو منـد رجو ارزښتونو مناقض وی .

دریمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــت ناپیيلی هیوادد‌ی، په پوځــــی ډلو ټپلو کی نه شــاملیـــږی اوپه خپل قلمروکی د بهرنیو

ماده بود ، به مثابه عالیتریــن وثیقه ملی ، ذیلاتعدیل نمودیم.

فصل اول

اساسات نظام سیاسی

مادهٔ او ل:

جمهور ی افغا نستا ندولت مستقل ، واحد ، غیر قابـــل تجزیه واسلامی بوده ، بـــــر تما م قلمرو خود دا را ی حاـ کمیت می با شد .

حا کمیت ملی در جمهوری افغا نستان بهمردم تعلـــــق دا رد .

مردم حاکمیت ملی راتو ـ سط لو یه جر گه و شو را ی ملی اعمال میکنند .

ماده دوم:

دین افغانستان دین مقدس اسلام است .

در جمهو ری ا فغا نستان هیچ قانون نمی تواند مناقض اساسات دین مقدســـــس اسلام ودیگر ارزشهای مندرج این قانون اساسی باشد .

ماده سوم :

جمهوری افغا نستان کشور غیر منسلك بوده درپیمانهای نظامی شامل نمـــــی شود و تاسیس پایگاه های نظا می

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوځی اډو جوړیدو ته اجازه نه ورکوی .

خلورمه ماده :

له خپلواکی ، ملی حاکمیت او زمکنی بشپړتیا څخه دفاع د دولت د اساسی دندو له جملی څخه ده.

دولت د هیواد امنیت او دفاعی قابلیت تامینوی او وسله وال پوځ سمبالوی .

پنځمه ماده :

د سیاسی گوندونو تعدد دافغانستان د جمهوریت د سیاسی سیستم بنسټ دی.

دافغانستان په جمهوریت کی سیاسی گوندونه په دی شرط چی مرامنامه ،اساسنامه او فعالیت یی دهیواد داساسی قانون او قوانینو مغایرنه وی ، جوړیدلی شی

دسیاسی گوند تشکیلات او مالی منابع نشی کیدلای چی غیر علنی وی .

هغه گوند چی د قانون د حکمونو سره سم جوړیږی، له قانونی مجوزه پرته ړنگیدلای نه شی .

قاضیان او څارنوالان نه شی کولای چی ددندی د

خارجی رادر قلمرو خود اجازه نمی دهد.

ماده چهارم :

دفاع از استقلال ، حاکمیت ملی وتمامیت ارضی از جمله وظایف اساسی دولت است.

دولت امنیت وقابلیت دفاعی کشور را تامین وقوای مسلح راتجهیز می نماید .

مادهٔ پنجم:

تعدد احزاب سیاسی اساس سیستم سیاسی جمهوری افغانستان میباشد.

در جمهوری افغانستان احزاب سیاسی مشروط براینکه مرامنامه ، اساسنامه و فعالیت آنها مغایر احکام قانون اساسی و قوانین کشور نباشد تشکیل شده می توانند .

تشکیلات و منابع مالی حزب سیاسی غیر علنی بوده نمیتواند .

حزبی که مطابق احکام قانون تشکیل میشود، بدون مجوز قانونی منحل شده نمیتواند .

قضات وخارنوالان نمی توانند در مدت تصدی وظیفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

تصدی په موده کی دسیاسی گوند غړیتوب و لری .

شپږمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اوو مه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت کی د ټولنیزو ساز مانونـــو جوړیـــدل د قانـــون سره سم مجاز دی .

اتمه ماده :

د هیواد دملـــی ژبو لـــــه جملی شخه پښتو اودری رسمی ژبی دی .

نهمه ماده :

دافغانستان جمهور یـــــت دولتی نښان دغنمو دوږو په مینځ کی پر زرغو ن متـــــن باندی درا ختو نکی لمر ، د محراب او منبر د تصویر او ددری رنگه توری ، سری ا و زرغونی پټی لرونکی دی .

لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـــت دولتی بیرغ دری رنگـــه لری چی دتورو ، سرو او زرغونو ټوټوپه بڼه له پورته نه‌ښکته ته‌په افقی توگـــه په بـــرابـــره اندازه واقع شوی دی.

دبیرغ د دواړو مخـــونـــو دپورتنی برخی په ربـــع کی د

عضویت حز ب سیا سی را داشته با شند .

ماده ششم

این ماده لغو گردید .

مادۀ هفتم:

تشکیل ساز مـا نـــها ی اجتما عی در جمهو ری افغا۔ نستا ن طبق قا نو ن مجـــاز است .

ماده هشتم :

ازجمله زبانهای ملی کشور پشتو ودری زبانهای رسمی میباشد .

مادۀ نهم:

نشا ن دو لتی جمهـــو ر ی افغا نستا ن دا را ی تصو یر آفتا ب در حا لطلو ع،محراب ومنبر در متن سبز محـــــاط با خوشه گندم و فیته دا رای سه رنگ سیا ه، ســـــر خ و سبز می با شد .

ماده دهم:

بیرق دولتی جمهـــــــوری افغانستان دارای‌سه رنگـــک میباشد که به شکل قطعات سیاه، سرخ‌وسبز از بالا به پایین به صورت افقی بـــه اندازه مساوی واقع شـــده است .

در ربع قسمت بالایی هردو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه دلرګی‌خواته ، دافغانستان
دجمهوریت دولتـــی نښان ته
ځای ورکړ شوی دی.
دبیرغ اوږدوالی د هغـــــه
دسور په‌نسبت دوه‌برابره دی.

یوولسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت
پایتخت دکابل ښار دی.

دوولسمه ماده :

دغه ماده لغوه شوه .

دویم فصل

دټولنیز ،اقتصادی
نظام‌اساسونه

دیارلسمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــت
کثیرالملیت هیواد دی.
دولت دسیاسی، اقتصادی،
ټولنیزی او فرهنګـی برابری
اوله ټولنیـــز ، اقتصادی او
فرهنګی پلـوه د وروستــــه
پاتو سیمو د ګـړندی ودی او
پـــرمختـــګ د تـأمین پــــه
منظور د هیواد د ټـــو لـــو
ملیتونو ، قومونو او قبایلــو
ترمینځ د تفاهم ، دوستی او
همکاری د هر اړخیـــزی ودی
سیاست تعقیبوی.
دو لت په تدریج سره‌د
ملی ځانګـړتیاوو پربنسټ د

روی بیرق، به‌طرف چو به
آن، نشان دولتی جمهور ی
افغا نستان قرار دارد .
طـو ل بیرق نسبت به عرض
آن دو چند میبا شد .

ماده یازد هم :

پایتخت جمهوری‌افغانستان
شهر کابل است .

ماده دوازدهم:

این ماده لغو گردید .

فصل دوم

اساسات نظام اجتماعی
اقتصادی

ماده سیزدهم :

جمهوری افغا نستان‌کشور
کثیر الملیت است .
دولت سیاست رشد همه
جانبه تفاهم ، دوستـــــی و
همکاری همه ملیتها، اقوام و
قبایل کشور رابه منظـور
تأمین برا بری سیا سـی
اقتصادی ، اجتماعی ،فرهنگی
رشد وانکشاف سریعترمناطق
عقب مانده از لحاظ اجتماعی
اقتصا دی و فر هنگـی تعقیب
می‌کند .
دولت زمینه ایجاد واحـد
های اداری رابر مبنــــای

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اداری واحدونو د جوړولو زمینه برابروی.

شوارلسمه ماده :

دولت د خلکو د فرهنګ ، ژبی او ادبیاتو دودی په منظور لازم تدبیرونه نیسی د ټولو ملیتونو قومونو او قبایلو د فرهنګ دودونو، ژبی ، ادبیاتو او فولکلور غوره میراث ساتی اوپراختیا ورکوی.

پنځلسمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی کورنی د ټولنی اساسی رکن جوړوی.

دولت دمور او ماشوم دروغتیادساتنی او دماشومانو دروزنی دپاره لازم تدبیرونه نیسی .

شپاړسمه ماده :

دولت ځوان نسل ته دایمی پاملرنه کوی، د هغوی دښوونی او روزنی ، د کار ، تفریح، استراحت او د معنوی او جسمی روزنی د تامین لازم شرایط برابروی او د نویو ځوانانو او ځوانانو د استعداد دودی په لاره کی مرسته کوی.

خصو صیات ملی به تدریج مهیا می سازد .

ماده چهار دهم :

دولت به منظور رشد فرهنگ ، زبان وادبیات مردم تدابیر لازم اتخاذ کرده‌میراث شایسته فر هنگ ، رسوم، زبان، ادبیات و فلکلور تمام ملیت ها، اقوام و قبایل را حفظ نموده ، انکشاف می دهد.

ماده پانزدهم :

درجمهوری افغا نستان خانواده رکن اساسی جا معه راتشکیل مید هد .

دولت به منظور تامین صحت طفل وما در و تربیه اطفال تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

ماده شانزد هم :

دولت از نسل جوا ن مواظبت دایمی نموده،شرایط لازم تعلیم و تر بیه ، تا مین کار، تفریح ، استرا حت پرورشں معنوی و جسمی آنها را فراهم آورده در جهت رشد استعداد نو جوا نا ن وجوانان مسا عدت می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جرگه

اووه لسمه ماده :

دولت داستوگنی د دولتی او کوپراتیفی کورونو دجوړولو په مقصد دودانولو چارو تــه پراختیا ورکوی او دشخصــی کورونو د جوړولو په کار کی مرسته کوی.

اتلسمه ماده :

دولت داسی اقتصـــا دی سیاست چی هدف یی د بیرته پاتیوالی د لیری کولو، دخلکو د ژوندانه د سطحی د لوړتیا او د ټولنی د ټــولنیــز ـ اقتصادی جوړښت دبشپړتیا په خاطر د هیواد دټولو منابعو تنظیمول اوپه کاراچول دی ، عملی کوی او په دغه مقصدد ټولنیزی او اقتصادی پرمختیا پلانونه تنظیموی اوتطبیقوی.

نو لسمه ماده :

د افغانستا ن په جمهوریت کی ملکیت ددو لتی ، مختلـط کوپراتیفی ،اوقافو ، خصوصی شخصـــی او دسیاســی او ټولنیزو ساز مانونو د ملکیت په بڼو شته دی .

ملکیت له تعرض څخــه مصئون دی .

دولت د قانونی ملکیت د **ټولو ډولونو حمایت کوی .**

ماده هفدهم :

دولت به منظور اعمار منازل مسکونی دولتی و کوپراتیفی امور ساختما نی راتو سعــه داده، در امر سا ختما ن‌منازل شخصی مساعدت می‌کند .

ماده هژدهم :

دولت سیاست اقتصادی را که هدف آن بسیج وبه کار بردن تمام منابع کشور بــه خاطر رفع عقب مانده گی ، ارتقای‌سطح‌زنده‌گی‌مردم، تکامل سا ختار اجتماعی ـاقتصادی جامعه میباشد ، عملی مــی نماید وبه این منظور پــلان های انکشاف اقتصـــاد ی‌و اجتماعی را تنظیم و تطبیــق می کند .

ماده نزدهم :

ملکیت‌درجمهوری افغانستان **بــه اشکال دو لتی ، مختلــط** کوپراتیفی ، او قاف، خصــو صی، شخصی و ملکیت‌سازـ **ما نــهای سیا سی و اجتما** عی وجود دا رد.

ملکیت از تــعر ض مصون است .

دو لت از تمــام انــواع ملکیت قا نو نی حما یت می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرینی جزیره

شلمه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت
کی تر ز مکی لاندی منابـع،
ځنګلونه څړ ځایونه ،کانو نـه،
دانرژی اساسی زیر مـی ،
تاریخی آبدات ، درادیـــوـ
تلویزیون تاسیسا ت ، مخاـ
براتی تاسیسا ت ، ستربندونه
او موا صلاتی کر ښی‌دد ولت
ملکیت دی .

له ځنګلونو،څړ ځا یو نو،
دانرژی له زیر مو او کانونو
څخه داستفادی‌اودمخابرا تـی
وسایلو درانیو لو او خرڅلاو
په غرض د خصوصی برخـی
ټانګه اچول د قانون سره سم
مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت
کی ددولتی بانکونو ، بیمی او
هوایی ترانسپورت تر څنګـه
د مختلطو سهامی بانکونـو ،
بیمی او هوایی ترانسپـورت
اود خصوصی اومختلط زمکنی
ترانسپورت جوړید ل د قانون
سره سم مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت
کی دبهرنیو بانکونو او دبیمی
د موسساتو د نماینده ګیــو
فعالیت د قانون سـره سـم
مجاز دی .

مادهٔ بیستم:

در جمهوری افغا نستان منا بع
زیـــــر زمینی ، جنگلـــها
چرا گا ه ها معاد ن، منا بـع
اسا سی، انر ژ ی آبــدا ت
تا ریخی تا سیسا ت راد یو
تلویزیون ، تا سیسات مخاـ
برا تی بند ها ی بز ر گ
بنا در و خطو ط موا صلا تی
از جمله ملکیت ها ی دو لت
می با شند.

سر ما یه گذا ر ی بخش
خصو صی جهـت استفاده از
جنگلها ، چرا گاه ها ، منابع
انرژی ، معادن وخریدوفروش
و سا یل مخـا بــرا تـی،
طبق قا نو ن مجاز است .

در جمهو ر ی افغا نستا ن
در کنا ر با نکها بیمه و ترا
نسپور ت هوا ئی‌دو لتی،ایجاد
با نکها ی سها می ،بیمه و
ترا نسپو ر ت هوا ئی مختلط
و ترانسپورت‌زمینی خصوصی
ومختلط طبق‌قانون مجازاست.

در جمهو ری افغا نستان
فعا لیت نما یند ه گی بانکها
و مو سسا ت بیمه خا رجـی
طبق قانون مجاز است .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

یوویشتمه ماده :

دولت د کوپراتیفونو دپیا وړتیا او پراختیا په کار کی مرسته کوی او په هغو کی دخلکو د خپلی خوښی بر خه اخیستنه هڅوی.

دوه ویشتمه ماده:

دولت د کسبګرو انفرادی فعالیتونه او په صنفی اتحادیو او کوپراتیفونو کی د هغو ی دخپلی خوښی بر خه اخیستنه هڅوی او حمایت یی کوی ، دکسبګرو دحرفوی مهارتد سطحی د لوړتیا ، د کار د وسایلو ، د اومو موادو دتامین اودهغوی دمحصولاتو دخرڅلاو په کار کی هر اړخیزی مرستی کوی.

دروویشتمه ماده :

دولت د کرنی داحیا او پرمختیا په مقصد له کروندګرو او زمکه والو سره متممی مرستی کوی او دکرنی او میکانیزه مختلطو او خصوصی فار مونو په جوړولو او دنویو او شاړو زمکو په آبادولو کی اغیزمنه مرسته کوی .

خلرویشتمه ماده :

دولت دکوچیانو اومالدارانو

ماده بیست و یکم :

دولت در امر تقویه و گسترش کوپراتیف ها مساعدت کرده ، اشتراک داوطلبانه مردم را در آن تشویق می کند .

ماده بیست ودوم :

دولت فعالیت های انفرادی پیشه وران و شرکت داوطلبانه آنها را در اتحادیه های صنفی و کوپراتیف ها تشویق وحمایه نموده درامر ارتقای سطح مهارت حرفوی پیشه وران ، تامین وسایل کار، مواد خام و فروش محصولات شان کمک های همه جانبه مبذول می دارد .

مادهٔ بیست و سوم:

دولت به منظور احیا و انکشاف زراعت، کمک های متمم زراعتی را به دهقانان وزمینداران انجام میدهد ودر ایجاد فارم های زراعتی ومیکانیزه مختلط وخصوصی و آبادی زمین های بکرو بایر مساعدت موثر می نماید .

مادهٔ بیست و چهارم :

دولت برای کوچیان و

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاره له ټولو ځايونو څخه استفادې امکان دقانون سره سم تضمينوي ، د مال دارۍ دودې ، د محصولاتو د خرڅلاو او دهغوی داقتصادي، ټولنيزو او معيشتي شرايطو دښه کولو د پاره د مساعدو شرايطو د برابرولو په مقصد مرسته کوي.

پنځه ويشتمه ماده :

دولت د ملي اقتصاد د پرمختيا په مقصد د خصوصي پانگې اچونې مصوونيت تضمينوي ، د صنايعو سوداگرۍ،ودانۍ، ترانسپورت، کرنې او دخدمتونو دبرخو په پرمختيا کې دملي پانگه والو برخه اخيستنه دقانون سره سم هڅوي او حمايت يې کوي .

دولت د خصوصي متشبثانو سره گټور او هر اړخيز اړيکې پراخوي او د بهرنۍ پانگې سره په سيالۍ کې د خصوصي سکتور ملاتړ کوي اود مالي ، کريدتي، گمرکي او دبيو د سياست د تنظيم په وخت کې د خصوصي سکتور گټې د قانون سره سمې په پام کې نيسي.

مالداران امکان استفاده از چراگاه ها را طبق قانون تضمين نموده جهت ايجاد شرايط مساعد براى رشد مالدارى ، فروش محصولات بهبود شرايط اقتصادي اجتماعي ومعيشتي آنها مساعدت مى كند.

ماده بيست و پنجم :

دولت مصوونيت سرمايه گذاري خصوصي را به منظور انكشاف اقتصاد ملي تضمين نموده اشتراك سرمايه داران ملي رادر انكشاف صنايع تجارت، ساختمان، ترانسپورت زراعت و عرصه هاى خدمات طبق قانون تشويق وحمايه مى كند

دولت مناسبات سود مند و همه جانبه را با متشبثان خصوصي توسعه داده و از سكتور خصوصي در مقابل رقابت باسرمايه خارجي حمايه مى كند و حين تنظيم سياست مالي، كريدتي ، گمركي و قيم منافع سكتور خصوصي راطبق قانون درنظر ميگيرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ ویشتمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اووه ویشتمه ماده :

دولت د ملي اقتصاد دودې په مقصد دافغانستان په جمهوریت کې دقانون سره سم بهرني پانګه اچونه هڅوي.

اته ویشتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کې بهرني اشخاص د عقاري ملکیت حق نه لري.

پر سیاسي نمایندګیو او بهرنیو دولتونو باندې دعقار پلورل دبالمثل چلند پر اساس او پر هغو بین المللي موسسو باندې چې دافغانستان جمهوریت دهغو غړی وي، د حکومت له موافقې وروسته مجاز دي .

نهه ویشتمه ماده :

د ملکیت دوراثت حق داسلام د شریعت سره سم دقانون په واسطه تضمینیږي.

دیرشمه ماده :

استملاک یوازې د عامه ګټو دتامین په مقصد دعادلانه او مخکینې عوض په بدل کې دقانون سره سم کیږي .

مادۀ بیست و ششم:

این ماده لغو گردید .

مادۀ بیست و هفتم:

دولت به منظور رشد اقتصاد ملی سرمایه گذاری خارجی را در جمهوری **افغانستان طبق قانون تشویق می نماید .**

ماده بیست و هشتم :

در جمهوری افغانستان اشخاص خارجی **حق ملکیت** عقاری را ندارند فروش عقار به نماینده گی های سیاسی ودول خارجی بر اساس رویه بالمثل و به موسسات بین المللی که جمهوری افغانستان عضو آن باشد بعد از موافقه حکومت مجاز می باشد .

ماده بیست و نهم :

حق وراثت ملکیت طبق شریعت اسلام توسط قانون تضمین میگردد .

ماده سی ام :

استملاک طبق قانون تنها به مقصد تأمین منافع عامه در بدل عوض عادلانه و قبلی صورت میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

دملکيت مصادره د قانون له حکمه او دمحکمې له پريکړې پرته جايزه نه ده.

يوديرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوريت کې دقانون او ټولنيز عدالت پر اساس د ماليي او محصول معيارونه ، اندازه او ډولونه ټاکل کيږي .

دوه ديرشمه ماده :

دولت د طبيعت ، طبيعي شتمنيو د ساتنې اوله طبيعي زيرمو څخه د معقولي استفادې ، د ژوندانه د چاپيريال دښه کولو، داوبو اوهوا دککړيدو د مخنيوي او د ځارويو اوبوټو د نړې دساتنې او پايښت په مقصد لازم تدبيرونه نيسي او عملي کوي يې .

دريم فصل

داتباعو تابعيت ،اساسي حقوق، آزادي اوهکلفيتونه

دري ديرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت تابعيت د ټولو اتباعو د پاره برابر او يوشان دی.

دتابعيت ترلاسه کول اوله لاسه ورکول او د هغه نوري

مصادره ملکيت بدون حکم قانون و فيصله محکمه جا يز نيست .

ماده سی ويکم:

در جمهوری افغا نستان براساس قانون و عدالت اجتماعی معيار ها، اندازه و انواع ماليه و محصول تعين می گردد .

ماده سی ودوم :

دولت به منظورحفظ طبيعت، ثروتهای طبيعی و استفاده معقول از منا بع طبيعی ، بهبود محيط زيست ، جلو گيری از آلوده گی آبو هوا، حفظ وابقای عالم حيوانات ونبا تات تدابير لازم اتخاذ وعملی می کند.

فصل سوم

تابعيت ،حقوق،آزاديهاومکلفيت های اساسی اتباع

ماده سی وسوم:

تابعيت جمهوری افغانستان برای تمام اتباع مساوی و يکسان است .

حصول واز دست دادن تابعيت وساير مسايل مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

مربوطي مسالي د قانون سره سمې تنظيميږي .

هر شخص چې دقانون سره سم د افغانستان دجمهوريت تابعيت لري ، افغان بلل کيږي.

خلور ديرشمه ماده :

دافغانستان د جمهوريت له اتباعو څخه هيڅوك پههيواد کې دننه او يا له هيوادهبهرته نه تبعيدېږي .

پنځه ديرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت له اتباعو څخه هيڅوك بهرنی دولت ته نــه ورتسليمـول کيږي .

شپږ ديرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوريـت اتباع له هيواده بهر د دولت ترحمايت لاندې دي.

دولت دهغوی لهقانونی حقوقو اوگټو څخه دفاع کوی ، پـه بهرکی دميشته افغانانو اړيکی دهيواد سره ټينگوی او هيواد ته دهغوی دراستنيدو پهمقصد مرسته کوی.

اووه ديرشمه ماده :

د افغانستان جمهوريـــت په هيواد کی د ميشتو بهرنيو اتباعو اوبی تابعيته اشخاصو

آن توسط قانون تنظيم مـــی گردد .

هر شخصيکه تابعيت جمهوری افغانستان راطبق قانون دارا باشد افغان ناميـــده ميشود .

ماده سی و چهارم :

هيچ يك از اتباع جمهوری افغانستان در داخلو يا خارج کشور تبعيد نمی شود .

ماده سی و پنجم :

هيچ يك از اتباع جمهوری افغانستان بدولت خارجـی تسليم داده نميشود .

ماده سیو ششم :

اتباع جمهوری افغانستان در خارج کشور تحتحمايت دولت قرار دارند . دولت از حقوق ومنافع قانونی آنهـــا دفاع کرده رابطه افغانهای مقيم خارج رابا کشور تحکيم می بخشد و بـه منظور بـــاز گشت آنها بوطن مساعدت می کند .

ماده سی وهفتم :

جمهوری افغانستـــان حقوق و آزادی های اتبـاع خارجی و اشخاص بـــدون

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

حقوق او آزادی دقانون سره سم تضمینوی ، هغوی مکلف دي چی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین رعایت کړی .

اته دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع ، ښځه وی که نر دملیت ، نژاد ، ژبی ، قبیلی، دین، مذهب، سیاسی عقیدی، زده کړی ، شغل ، نسب، ټولنیز دریځ، د اوسیدو او اقامت دځای له تعلقاتو پرته دقانون په وړاندی برابر حقوق اومکلفیتونه لری.

داتباعو د حقوقواومکلفیتونو په نسبت دهر ډول غیرقانونی امتیاز ټاکل اویا توپیرممنوع دی .

نهه دیرشمه ماده :

ژوند د انسان طبیعی حق دی. هیڅوك له قانونی مجوزه پرته لهدغه حقڅخه نه بی برخی کیږی .

څلوېښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دټولو مسلمانانو د پاره د دینی او مذهبی مناسکو دترسره کولو آزادی تضمینیږی .

تابعیت مقیم افغا نستان را طبق قانون تضمین **می کند .** آنها مکلف اند قا نون اساسی وقوا نین جمهوری افغا نستان را رعایت کنند .

ماده سی و هشتم:

اتباع جمهوری افغا نستان اعم از زن و مرد بدون نظر داشت تعلقات ملیت، نژاد ، لسان ، قبیله ، دین ، مذهب، عقیده سیاسی ، تحصیل،شغل ، نسب، دارایی،موقف اجتماعی، محل سکو نت واقا مت در برابر قانون دارای حقوق ومکلفیت های مساوی می باشند .

تعیین هر نوع امتیاز غیر قانونی ویا تبعیض نسبت به حقوق و مکلفیت های اتباع ممنوع است .

ماده سی و نهم :

زنده گی حق طبیعی انسان است هیچ کسس بدون مجوز قانونی ازین حق محروم نمی گردد .

ماده چهلم :

در جمهوری افغا نستان آزادی اجرای مناسك دینی و مذهبی برای تمام مسلما نان تضمین می گردد .

دنورو ادیانو پیروان دخپلو مذهبی مراسمو په ترسره کولو کی آزاد دی .

هیڅوك نه شی کولای چی د ملی ضد او وگړنیز ضد تبلیغاتو ، دښمنی د رامنځ ته کولو اودافغانستان دجمهوریت دګټو پرخلاف دنورو اعمالو د ارتکاب په مقصد له دین څخه ناوړه استفاده وکړی.

یو څلو ېښتمه ماده :

آزادی دانسا ن طبیعی حق دی .هغه حق د نورولهآزادی **او له عا مه ګټو پر ته چی دقانون په وسیله تنظیمیږ ی حدود نهلري .**

آزادی او انسا نی کرامت له تعرض څخه مصون دی **دولت دهغو در ناوی او ملا تړ کوی .**

دګمی برائت اصلی حا لت دی . تورن تر هغه و خته پوری چی د محکمی په قطعی حکم محکوم شوی نه وی بی ګناه **ګڼل کیږی .**

هیڅ عمل جرم نهشی بلـل کیدلای مگر دقـانوندحکمونو سره سم .

هیڅوك نیول کـیدلای اود جرم په کولو تورن کیدلای نه

پیروان سایر ادیـان در اجرای مراسم مذهبی شا ن آزاد می باشند

هیچ شخص نمی توا ند به منظور تبلیغات ضد ملی وضد مردمـی ، ایجاد دشمنـیوار تکاب سایر اعمال خـلاف منافع جمهوری افغا نستـان از دین سو ء استفاده کند .

ماده چهل و یکم :

آزادی حق طبیعی انسا ن است این حق جـز آزادی **دیگران و منا فع عا مه کـه** توسط قانون تنظیم میگردد حدودی ندارد .

آزادی و کرامت انسا نی ازتعرض مصئون بوده دو لت آنرا احترام و حمایت میکنند .

برا ئت ذمه حالت اصلیست متهـم تا زما نیکه به حکـم قطعی محکمه محکوم نشـده بیگناه شنا خته می شود .

هیچ عملی رانمیتوا ن جرم شمرد ، **مگر مطابق به احکام** قانون .

هیچکس رانمیتوا نگرفتار

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

شی مگر د قانون دحکمونـــو سره سم .

هیخوك تو قیفیدای نه شی مگر دواکمنی محکمی په استیذان او د قانون دحکومونو سره سم.

هیخوك مجا زا ت کید لای نه شی، مگردمحکمی په حکم د **قانون د حکمو نو سره سم او دهغه جرم په تناسب چی کری یی دی .**

جرم یو شخصی عمل د ی او په کولو سره یی بل څـوك نه مجازات کیږی .

تورن حق لری چی په خپله اویا دمدافع وکیل په واسطه **له ځانه دفا ع و کړی .**

دوه څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی له انسانی کرامت څخـــه مخالفه جزا ، شکنجه اوتعذیب جوازنه لری.

د اکراه او گواښ په وسیله له تورن او یابل چـا څخه د اقرار ، شهادت او یا څـــر گندونی اخیستل منعه دی .

هغه څرگندونه یا شهادت چی له تورن یا بـل چا څخـه داکراه په وسیله واخیستـل شی اعتبارنه لری .

ومتهم به ار تکاب جرم نمـود مگر مطابق به احکام قانون .

هیچکس رانمیتوا ن توقیف نمود ، مگ ربه استیذان از محکمه با صلا حیت و مطا بق به احکام قانو ن.

هیچکس را نمیتوان مجازات نمود ، مگر به حکم محکمه **مطابق به احکام قا نـــو ن و** متناسب به جرمی که مر تکب شده است .

جـرم امر شخصیست وبا ارتکا ب آن شخص دیگر مجاـ زات نمیشود .

متهم حق دارد شخصا ویا توسط وکیل مدافع از خود دفاع کند .

ماده چهل ودوم:

در جمهوری افغا نستـــان جزای مخالف کرامت انسانی، شکنجه و تعذیب جوازندارد.

گرفتن اقرار ، شهادت یا اظهار از متهم یا شخص دیگر بوسیله اکراه وتهدید ممنوع **است .**

اظهار یاشهادتیکه از متهم یاشخص دیگر به وسیله اکراه گرفته شود اعتبار ندارد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

که چیری دعامه خدمتونو موظف، تورن یا بل څوك دشهادت ، څرگندونی او یا اقرار د اخیستلو په مقصد شکنجه کړی او یا دشکنجی په تعمیل امروکړی، د قانون سره سم مجازات کیږی.

دلوړو مقاماتو په امر باندی استناد ، مرتکب ته دقانون نه دمخالفو اعمالو له ارتکاب څخه برائت نه ورکوی .

دری څلویښتمه ماده :

دشخص پوروړ توب دهغه آزادی د سلبیدو موجب کیدلای نه شی .

دپور د تحصیل لاری او وسایل د قانون په واسطه تنظیمیږی .

څلور څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی‌دکور مصوونیت تضمینیږی هیڅوك د دولت د استازی په شمول نه شی کولای چی داوسیدونکی له اجازی اوله هغو حالاتو او طرز څخه پرته چی په قانون کی تصریح شوی وی، دچاکورته ورننوزی او یا هغه وپلټی.

هر گاه موظف خد مات‌عامه متهم یا شخص دیگر را بــه منظور گرفتن شهادت،اظهار ویا اقرار شکنجه نما ید ،یا به تعمیل شکنجه امر کند مطابق قانون مجازات مـــی گردد .

استناد به امر مقا مات مافوق مرتکب را از ار تکاب اعمال خلاف قانون برائت نمـــی دهد.

ماده چهل وسوم:

مدیون بودن شخص ، موجب سلب آزادی وی‌شده نمی تواند .

طرز ووسایل تحصیل‌دین، توسط قانون تنظیم میگردد.

ماده چهل وچهارم :

در جمهوری افغا نستان مصوونیت مسکن تضمیـــن میگردد .

هیچ شخص به شمـــول نماینده دولت بدون اجــازه ساکن و به غیر از حالات و طرز یکه در قانون تصریـــح گردیده ، نمیتوا ند به مسکن شخص داخل شود و یا آنرا تفتیشس کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه څلو یښتمه ماده :

دافغا نستا ن په جمهوریت کی د لیکونو ، دتیلفونی او تیلگرافی مخابرو محر میت تضمینیږی.

هیڅوك ددولت داستازی په شمو ل نه شی کولای چی دقا نون له حکمه پرته دتیلفونی اوتیلگرافی مخابرو اولیکونو **پلټنه وکړی .**

شپږ څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع چی ددولتی ارگـانونو ټولنیزو سازمانونو او د چارو د مسوولینو له خوا د دندی د ترسره کولو پـه وخت کی په غیر قانونی توگـه زیانمـن کیږی ، دزیان د جبران حـق لری. دزیان دجبـران شرایط او څرنگوالی د قانـون پـه واسطه تنظیمیږی .

اووه څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع حـق لری چـی د دولت په ټولنیز ـ سیاسی ژونـد او دچارو پـه اداره کی پـه مستقیمه توگه او یاد خپلـو استازیو له لاری برخه واخلی.

اته څلویښتمه مده :

د افغانستان د جمهوریـت

ماده چهل و پنجم :

در جمهوری ا فغا نستا ن محر میت مکا تیب ، مخا بـره های تیلفونی و تیلگـرا فـی تضمین می‌**گردد .**

هیچ شخص به شمول نما **ینده دو لت نمیتواند بـدون** حکم قانون به تفتیش مخابره **های** تیلفونی ، تیلگرافی‌ومکاتیب اقدام ورزد .

ماده چهل‌و ششم :

اتباع جمهوری افغا نستان که از ار گانهای دولتی ،سازمانهای اجتماعی ومسوولیـن امور حین اجرای وظیفـه بصورت غیر قا نو نی‌متضرر میگردند دارای حق جبـران خساره می باشند . شرایط وطرز جبران خساره توسـط قانون تنظیم می گردد .

ماده چهل و هفتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق‌دارند در زندگی اجتماعی، سیاسی واداره امور دو لـت بصورت مستقیم ویا از طریق نمایندگان خود شرکت‌نمایند.

ماده چهل‌و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان

اتباع دانتخابولو او انتخابیدلو حق لری. له دغه حق څخه داستفادی شرایط اوطرزدقانون په واسطه تنظیمیږی.

نه څلویښتمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع دفکر او بیان دآزادی حق لری.

اتباع کولای شی چی له دغه حق څخه په ښکاره، شفاهی او لیکلی توگه دقانون سره سمه استفاده وکړی.

له خپریدو څخه مخکی د مطبوعاتو سانسور جوازنه لری.

پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دقانون سره سم دسوله ییزو غونډو ، تظاهراتو او اعتصاب حق لری.

یوپنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د انفرادی او ډله ییز شکایت ، انتقاد او غوښتنی حق لری.

دولتی ارگانونه ، ټولنیز سازمانونه اودچارو مسوولین موظف دی چی شکایتونه ، غوښتنی او انتقادونه په هغه موده کی چی قانون ټاکلی

دارای حق انتخاب کردن و انتخاب شدن می باشند. شرایط وطرز استفاده از ین حق توسط قانون تنظیم می گردد.

ماده چهل و نهم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فکرو بیان می باشند .

اتباع میتوانند از این حق بصورت علنی ، شفاهی وتحریری طبق قانون استفاده کنند .

سانسور مطبوعات قبل‌از نشر جواز ندارد .

ماده پنجاهم :

اتباع جمهوری افغانستان طبق قانون دارای حق اجتماعات ، تظاهرات‌مسالمت آمیز واعتصاب می باشند .

ماده پنجاه ویکم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق شکایت ، انتقاد پیشنهاد انفرادی وجمعی می باشند .

ارگانهای دولتی، سازمان های اجتماعی و مسوولین امور موظف اند به شکایات ،پیشنهادات وانتقادات در موعدیکه قانون تعیین کرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده وخیږی او لازم اجــراآت وکړی.

دانتقاد په خاطر تعقیـــب ممنوع دی.

دوه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع دکار او د برابر کار په وړاندی دبرابر مزد دلاس ته وروړلو حق لری.

دولت د کار د عادلانـه او پرمختللـو قوانینو د وضـــع کولو اوتطبیق له لاری لـــه دغه حق څخه داتباعو داستفادی دپاره لازم شرایط برابروی .

دری پنځوسمه ماده :

داجباری کارتحمیل منعــه دی. دجنګ، طبیعی آفتونـــو په حالـت او پـــه نـــورو هغو حالاتو کی چی عامه ژوند او هوساینه تهدید کـــړی ، داجباری کار سرته رسول له دغه امر څخه مستثنی دی .

څلور پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع د ټولنی داړتیا په پام کی نیولو ســره د تخصصـــی ځانګی لـه مخـی د دولتـــی دندو دترلاسه کولو او دشغل دانتخاب حق لری.

رسیده گی نموده اجراآت لازم به عمل آور ند.

تعقیب بخاطر انتقاد ممنوع است .

ماده پنجاه ودوم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق کار ودر یافت مزد مساوی در مقابل کار مساوی می باشند .

دولت از طریق وضع و تطبیق قوانین عادلانه ومترقی کار شرایط لازم رابرای استفاده اتبـاع از یـن حق مساعـد می سازد .

ماده پنجاه وسوم :

تحمیل کار اجباری ممنوع است .

اجرای کار اجبـاری در حالت جنگ ، آفات طبیعـی، وسایر حالاتی که حیات و آسایشس عامه را تهدید کند ازین امر مستثنی میباشد .

ماده پنجاه وچهارم :

اتباع جمهوری افغا نستان بانظر داشت نیاز مندی جامعه مطابق رشته تخصصی دارای حق احراز وظایف دولتی و انتخاب شغل می باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

پنځه پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت اتباع داستراحت حق لري .

دولت د کار د ساعتونو اوله مزدسره دنوبتي رخصتي تاکل او درخصتيو ، جشنونو او اخترونو په ورځو کي د کار د شرايطو خرنګوالي تنظيموي او د استراحت ، دفرهنګي ، هنري موسسو دشبکو د پراختيا او د بدني روزني ، ورزش او سالمو تفريحاتو دپاره شرايطبرابروي.

شپږ پنځوسمه ماده :

دافغانستا ن جمهور يت اتبا ع په وړيا تو ګه دزده کړي حق لري .

دولت د بيسوا د ی له‌منځه وړلو، د متوازني ښوونی ا و روزني د تعميم، په مورنۍژبی دزده کړي ، داجباري‌لومړنيو زده کړو د تامين ، د تخنيکي حرفوی او مسلکي عمو مي‌زده کړو د تدريجي پرا ختيا اود ملي کادرونو د رو زني دپاره دلو ړو زده کړو د سيستم دودي په مقصد لازم تدبيرونه نيسي .

دافغانستا ن په جمهوريت

ماده پنجاه و پنجم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق استراحت میباشند دولت تعیین سا عات کار و رخصتی نوبتی با مزد و چگو نگی شرایط کار را در روز های رخصتی ، جشن‌هاو اعیاد تنظیم کرده، شرایط استراحت، گسترش شبکه های مو سسات فر هنگی ، هنری ، رشد تربیت بدنی ،ورزش وتفر یحات سالم را مسا عد می سازد .

ماده پنجاه وششم :

اتبا ع جمهوری افغا نستان دارای حق آموزش را یگان می با شند

دو لت به منظور امحای **بیسوادی ، تعمیم تعلیم وتر**بیه متوازن ، آموزش به‌لسان ماد ر ی ، تا مین تعلیما ت ابتدائی اجبار ی ،گستر ش تد ریجی تعلیما ت عمو می تخنیکی حر فو ی و مسلکی ورشد سیستم تحصیلا ت عالی جهت تربیه کادر های ملی، تدا بیرلا زم اتخاذ می کند .

در جمهو ر ی افغا نستا ن

(c) ketabton.com: The Digital Library

کی د خصوصی سکتور او بهرنیو اشخاصو له‌خوادتعلیمی اوتحصیلی موسسو جوړول دقانون سره سم مجاز دی .

اووه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د روغتیا او ټولنیزو تامیناتو حق لری .

دولت د ملی سراسری طبی خدمتونو د سیستم د هر اړخیزی او متوازنی پراختیا ، د روغتیایی مرکزونو او روغتونونو د پراختیا ، دطب د دکتورانو او طبی خدمتونو د کارمندانو دروزنی، دعمومی ناروغیو دمخنیوی ، دوړیا روغتیایی خدمتونو دپراختیا، دخصوصی طبی خدمتونودتنظیم او هڅونی او د زړو کسانو ، دجګړی او کار د معلولینو او دشهیدانو دپاتی کسانو د پاره د مادی تامیناتو د ښه کولو له لاری لازم تدبیرونه نیسی.

اته پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دعلمی، تخنیکی او هنری فعالیتونو د آزادی حق لری .

دولت دعلم او د علمی

ایجاد مو سسا ت تعلیمی و تحصیلی توسط سکتور خصو صی واشخا ص خارجی طبق قا نو ن مجا ز است .

ماده پنجاه و هفتم :

اتباع جمهوری افغا نستا ن دارای حق صحت و تا مینات اجتماعی می باشند . دو لت از طر یق توسعه همه جا نبه و متوازن سیستم خد مات طبی سراسری ملی ، توسعه شفا خانه ها ، مرا کز صحی پرورش دوکتوران طب وکار مندان خد مات طبی، جلو گیری از امراض همگانی ، توسعه خد مات صحی رایگان. تنظیم و تشویق خدمات‌طبی خصو صی ، بهبود تأ مینات مادی برای کهن‌سالان، معلولین جنگ وکار وباز مانده گان شهداء تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

ماده پنجاه و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فعالیت های علمی ، تخنیکی و هنری میبا شند.

دولت پیشر فت منظم‌علم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کادرونو د روزنی منظم پرمختگ تامینوی ، د مولفانو او مخترعانو حقوق ساتی ، په ټولو برخو کی د علمی څیړنو هڅونه او ملاتړ کوی اود علمی څیړنو له نتا یجو څخه اغیزمنه‌استفاده تعمیموی.

نهه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع په هیواد کی‌د مسافرت او داوسیدنی او اقامت د ځای د آزاد انتخاب حق لری .

دولت کولای شی چی د عامه امنیت او نظم دساتنی ، د ناروغیو د خپریدو د مخنیوی او د اشخاصو د حقوقو او آزادیو د ساتنی په مقصد د هیواد په ځینو سیمو کی مسافرت، اوسیدنه او اقامت په موقتی توگه منعه کړی .

شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع حق لری چی د قانون سره سم له هیواد څخه بهر ته مسافرت وکړی ا و وطن ته راستانه شی .

وتربیه کادر های علمی را تامین ،حقوق مولفان و مختر- عان راحفظ و تحقیقات علمی رادر تمام عرصه هاتشویق وحمایه کرده ، استفاده‌موثر از نتایج تحقیقات‌علمی راتعمیم می بخشد .

ماده پنجاه ونهم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق مسافرت‌وانتخاب آزاد محل سکو نت واقا مت در کشور می باشند .

دولت میتواند بمنظور حفظ امنیت ونظم عامه، جلو گیری ازشیوع امراض ، حفظ حقوق وآزادی های اشخاص ، مسافرت ، سکو نت ویا اقامت‌رادر بعضی مناطق کشور موقتاً ممنوع قرار دهد.

ماده شصتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق دارند طبق قانون بخارج کشور مسافرت وبوطن عودت کنند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

یو شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت هر تبعه مکلف دی چی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین رعایت کړی .

دقانون له حکمونو څخه بی خبری عذرنه گڼل کیږی .

دوه شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع او بهرنی وگړی مکلف دی چی دولت ته د قانون سره سمه مالیه او محصول ورکړی .

دری شپیتمه ماده :

له هیواد څخه ژغورل، ملی حاکمیت او د هیوادله زمکنی بشپړ تیا څخه دفاع د افغانستان د جمهوریت د اتباعو له ویاړه ډك مکلفیت دی .

په وسله وال پوځ کی دخدمت شرایط د قانون د حکمونو سره سم تنظیمیږی .

څلور شپیتمه ماده :

دولت داتباعو له اساسی حقوقو او آزادیو څخه د استفادی او د مکلفیتونو د تر سره کولو د پاره لازم شرایط برابروی .

هیڅوك حق نه لری چی په

ماده شصت ویکم:

هر تبعه‌جمهوری افغانستان مکلف است قانون اساسی و و قوانین جمهوری افغانستان را رعایت کند.

بی خبری از احکام قانو ن عذرپنداشته نمیشود .

ماده، شصت ودوم :

اتباع جمهوری افغانستان واشخاص خارجی مکلف اندبه دولت طبق قا نون ما لیه‌و محصول بپر دازند .

ماده شصت وسوم :

دفاع از وطن ، استقلال، حاکمیت ملی و تما میت‌ارضی کشور مکلفیت پر افتخاراتباع جمهوری افغا نستان میباشد.

شرایط خد مت در قوا ی مسلح مطابق به احکام قانون تنظیم میگردد .

ماده شصت‌و چهارم :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق و آزادی‌های اساسی وانجام مکلفیت های اتباع فراهم میسازد .

هیچ‌کس حق ندارد از

(c) ketabton.com: The Digital Library

قانون کی له مندرجو حقوقو
او آزادیو څخه دعامه گټــو
پرخلاف اودنورواتباعو دحقوقو
او آزادیو په زیان استفـــاده
وکړی .

څلورم فصل

لویه جرگه

پنځه شپیتمه ماده :

لویه جرگه دملی او تاریخی
دودونو له مخی ، د افغانستان
دخلکو دارادی تر ټولو لوړه
ښکارندویه ده.

شپږ شپیتمه ماده :

لویه جرگه له دغه کسانو
څخه جوړه ده :

۱ ـ جمهـور رئیس او د
جمهور رئیس مرستیالان ،

۲ ـ د ملی شورا غړی

۳ ـ صدراعظم ، د صدراعظم
مرستیالان او د وزیرانو دشورا
غړی .

٤ ـ قاضی القضات او د
قاضی القضات مرستیالان .

۵ ـ لوی څارنوال .

٦ ـ داساسی قانون دشورا
رئیس .

۷ ـ دولایتونو دشورا گانو
رئیسان .

۸ ـ له هرو لایت څخه په
ولسی جرگه کی د هغـــو

حقوق و آزادی های مندرج در
قانون علیه منافع عامـــه
وبه ضرر حقوق و آزادی های
سایر اتباع استفاده نماید .

فصل چهارم

لویه جرگه

ماده شصت وپنجم :

لویه جرگه مطابق بهسنن
ملی وتاریخی عالیترین مظهر
اراده مردم افغانستان می
باشد.

ماده شصت وششم :

لویه جرگه متشکل است از:

۱ـ رئیس جمهور ومعاونان
رئیس جمهور

۲ـ اعضای شورای ملی .

۳ـ صدراعظم ، معاونان
صدر اعظم واعضای شـورای
وزیران ،

٤ـ قاضی القضات ومعاونان
قاضی القضات،

۵ـ لوی څارنوال ،

٦ـ رئیس شورای قانون
اساسی،

۷ـ روسای شورا های ولا-
یات،

۸ـ از هر ولایت بتعـــداد
وکلای آنها در ولسی جرگه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

دو کيلانو په شمير ، د خلکو په انتخاب د عمو مي، برابري، آزا د ي ، سري او مستقيمي رايي اخيستنې له لارې .

۹ ــ دسياسي ، علمـــي ، فرهنگي ،ټولنيزو او روحاني شخصيتو نو له جملې څخـه حداکثر پنځوس تنه چـــي د جمهور رئيس په واسطه ټاکل کيږي .

اووه شپيتمه ماده :

لويه جرگه دغه واکونـــه لري :

۱ــ د اساسي قانون تصويب او تعديل .

۲ــ دجمهور رئيس انتخاب او د دغه داستعفا منل .

۳ــ د جگړې او متارکې لـه اعلان سره موافقت .

٤ــ دهغو خورا مهمو مسالو په باره کې د تصميم نيــو ل چې د هيواد په بر خليـــــك پورې اړه لري .

اته شپيتمه ماده :

له هغو حالاتو پرته چې په دغـــه اساسي قانـــون کـــي بل ډول اټکــــل شوي وي ، لويه جرگه د جمهور رئيس په واسطه رابلل کيږي، پرانيستل

به انتخاب مردم ، از طريق‌را يگيري عمومي ، مساوي، آزاد، سري ومستقيم

۹ــحد اکثر پنجاه نفر از جمله شخصيت هاي سيا سي علمي فر هنگي ،اجتما عـــي ورو حاني که تو سط رئيس جمهور تعيين ميشو ند.

ماده شصت و هفتم :

لويه جر که داراي صلاحيت هاي ذيل ميباشد :

۱ــ تصويب وتعديل قانون اساسي ،

۲ــ انتخاب‌وقبول استعفاي رئيس جمهور ،

۳ــ موافقت به اعـــلا ن جنگ ومتار که .

٤ــ اتخاذ تصميم در مورد مهمترين مسا يليکه به سرـ نوشت کشور ار تباط مي گيرد .

ماده شصت و هشتم :

به‌استثناي حالا تيکه درين قانون اساسي طور ديگـــــر پيشبيني شده باشد لويــه جرگه توسط رئيس جمهـور

کیږی او د هغی غونډی د جمهور رئیس او یا بل هغه چا تر ریاست لاندی چی جمهور رئیس یی دخپل نایب په توګه وټاکی ، جوړیږی .

دلویی جرګی نصاب د هغی دټولو غړیو ددوو ثلثو په حضور بشپړیږی .

دلویی جرګی تصمیمونه د هغی د ټولو غړیو د رایو په اکثریت نیول کیږی .

نهه شپیتمه ماده :

د ولسی جرګی د ړنګیدو په حالت کی د هغی غړی د نوی ولسی جرګی تر انتخابه پوری خپل غړیتوب د لویی جرګی دغړیو په توګه ساتی.

اویایمه ماده :

دلویی جرګی انتخابات د قانون او کړنلاره یی په خپله دلویی جرګی په واسطه تنظیمیږی .

پنځم فصل

جمهور رئیس

یواویایمه ماده :

جمهور رئیس د دولت مشر دی، خپل واکونه په

دعوت، افتتاح وجلسات آن تحت ریاست او یا شخص دیگری که رئیس جمهور بحیث نایب خود تعیین کند دایر می شود .

نصاب لویه جرگه با حضور دو ثلث مجموع اعضای آن تکمیل می گردد .

تصامیم لویه جرگه به اکثریت آرای مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد .

ماده شصت ونهم :

در حالت انحلال ولسی جرگه، اعضای آن الی انتخاب ولسی جرگه جدید عضویت خودرا به حیث اعضای لویه جرگه حفظ مینمایند .

ماده هفتادم :

انتخابات لویه جرگه توسط قانون وطرز العمل آن توسط خودلویه جرگه تنظیم می گردد .

فصل پنجم

رئیس جمهور

ماده هفتادویکم :

رئیس جمهور در راس دولت قرار داشته صلاحیت های خود را درعرصه های تقنینیه ، اجرائیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقنینیه اجرائیه او قضا ئیه
برخو کی ددغه اساسی قانو ن
او د افغا نستان د جمهوریت
د قوانینو له حکمونو سره سم تعمیلوی.

دوه اویایمه ماده :

جمهور رئیس د لویی جرگی
دغړیو د رایو په اکثریت سره
اوو کلونو د مودی د پاره
انتخابیږی .

یو شخص نه شی کیدلای
له دوو ځلونه زیات د جمهور
رئیس په توگه انتخاب شی .

جمهور رئیس لویی جرگی
ته مسوول اوپه راپور ورکولو
مکلف دی .

د نوی جمهور رئیس د
انتخاب په مقصد لویه جرگه
دجمهور رئیس دواك د دوری
له پای ته رسیدو څخه مخکی،
د دیرشو ورځو په موده کی
رابلل کیږی .

دری اویایمه ماده :

د افغا نستان دجمهوریت
هر مسلما ن تبعه چی د
ځلو یښت کلنی عمریی بشپړ
کړی وی ، په خپله اوهمسریی
له افغان مور او پلار څخه
زیږیدلی اوله مدنی اوسیاسی
حقوقو څخه برخمن وی ،

وقضا ئیه مطابق احکام این
قانون اساسی و قوا نین
جمهوری افغا نستان تعمیل
می کند .

ماده هفتادو دوم :

رئیس جمهور به اکثریت
آرای اعضای لویه جرگه برای
مدت‌هفت سال‌انتخاب میشود.

یك شخص نمیتواند بیشس
از دو بار به حیث رئیس
جمهور انتخاب گردد .

رئیس جمهور نزد لویه‌جرگه مسوول و مکلف به ارائه
گزارش می باشد .

بمنظور انتخاب رئیس
جمهور جدید لویه جرگه‌طی
مدت سی روز قبل از ختم
دوره صلاحیت رئیس‌جمهور
دعوت می گردد .

ماده هفتاد و سوم :

هر تبعه مسلمان جمهوری
افغانستان که سن (٤٠) سالگی را تکمیل کرده خود و
همسروی از والدین افغان
متولد واز حقوق مدنی وسیا
سی بر خور دار باشد بحیث

د جمهور رئیس په توګه
انتخابیدلای شی .

څلور اویایمه ماده :

جمهور رئیس په لویه جرګه
کی له انتخابیدلو وروسته په
لاندی ډول لوړه کوی :

((دلوی خدای په نامه
لوړه کوم چی داسلام دسپیڅلی
دین داساسونو حمایت ، د
اساسی قانون رعایت او د هغه
دتطبیق څارنه اود افغانستان
د خپلواکی ، ملی حاکمیت او
ځمکنی بشپړتیا ساتنه
وکړم ، د اتباعو اساسی
حقوق او آزادی وساتم او
خپلی ټولی هلی ځلی دټولنیز
عدالت ، د خلکو د نیکمرغی
، دسولی د ټینګښت اود
هیواد د پرمختګ دتامین په
خاطر په کار واچوم)) .

پنځه اویایمه ماده :

جمهور رئیس ددغه اساسی
قانون پرنورو مندرجو واکونو
برسیره دغه واکونه لری :

۱ــ دوسله وال پوځ لوی
قیادت .

۲ــ د قوانینو او د ملی
شورا د مصوبو توشیح ،

۳ــ د حکومت د جمهور رئیس

رئیس جمهور انتخاب شده
میتواند .

مادهٔ هفتاد و چهارم :

رئیس جمهور بعد ازانتخاب
در لویه جرگه حلف آتی را
بجا می آورد :

«بنام خداوند بزرگ
سوگند یاد می کنم که
اساسات دین مقدس اسلام
را حمایت ، قانون اساسی
را رعایت واز تطبیق آن موا-
ظبت نموده از استقلال، حا-
کمیت ملی و تمامیت ارضی
افغانستان حراست کنم .
حقوق وآزادیهای اساسی
اتباع را حفاظت نمایم وتمام
مساعی خود را بخاطر تامین
عدالت اجتماعی ،سعادت مردم،
تحکیم صلح وترقی کشور به
کار برم.»

مادهٔ هفتاد وپنجم :

رئیس جمهور علاوه بر
سایر صلاحیتهای مندرج این
قانون اساسی ، دارای صلا-
حیت های آتی میباشد :

۱ــ قیادت اعلای قوای مسلح
۲ــ توشیح قوانین ومصو-
بات شورای ملی .
۳ــ تعیین صدر اعظم

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپاره د هر [illegible] ټاکل .

٤ــ دو لسی جرګی [illegible] دباور د رایی له [illegible] وروسته دصدراعظم، د صدر اعظم دمرستیالانو او وزیرانو تقرر منظوری او د هغوی داستعفا منل ،

٥ــ د لزوم په وخت کی دوزیرانو د شورا د غونډو تدویر او مشری .

٦ ــ د قاضیانو د انسلاک منظـــو ر ی او د قـا نون سره سم دقاضیانو، دلوړ رتبه کارمندانو او افسرانو د تقرر ترفیع او تقاعد منظوری ،

٧ــ دسیاسی ، ټولنیزو او اقتصادی سترو مسألو په باب د عمو می نظر غوښتنی یا عامه رایی ته د مراجعی (ریفراندم) په باره کی تصمیم نیول.

٨ ــ د مجازاتو بخښل ا و کمول .

٩ــ په نورو هـیـوادونو بین ا لمللی ساز ما نونو کی دافغانستان جمهو ر یـــت دد یپلو ماتیکو نماینده ګـــیو د رئیسانو ټاکل .

رئیس بهتشکیل حکو مت.

٤ــ منظوری تقرر صدراعظم، **معاو نان صدر اعظم و وز راء بعـــــد از کسـب رای اعتماد ا ز جـــــا نـب ولسی جرگه ،وقبول استعفای آنان،**

٥ــتدویر وریا ست جلسات شورای وزیران عندا للزوم .

٦ــ منظوری انسلاك قضات ومنظوری تقرر، ترفیع وتقاعد قضات ، کارمندان و افسران عالیرتبه ، طبق قانون ،

٧ــاتخاذ تصمیم در مــورد تدویر نظر خوا هی عمو می یامراجعه به آرای عا مـــه (ریفراندم) راجع بهمسایل عمده سیا سی ،اجتما عـــی واقتصادی

٨ــ عفو و تخفیف مجا زات.

٩ــتعیین رو سای نما ینده گیهای دیپلو ما تیك جمهوری افغا نستان در کشور هـــای دیگر وساز مانهای بین المللی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جرګه

۱۰ ـ دافغانستان په جمهو
ریت کی د نورو هیوادونـــو
ددیپلو ماتیکو نما یند گیو د
درئیسانو دباور لیکونو منل.

۱۱ ـ داضطرار د حالت ،
د عمومی او قسمی سفربری
اعلام او پای ته رسول یی.

۱۲ـ دلویی جرگی په موافقه
دجگړی او متارکی اعلام .

۱۳ ـ دقانـو ن سره سم د
پیسو دخپرولو اجازه اوپولـی
ریفورم .

۱٤ ـ دقانون سره ســم
دتابعیت او پناه ورکړه.

۱۵ـ دقانون سره ســم
دنښا نونو، مډا لونواوافتخاری
لقبونو ور کړه.

۱٦ـ دافغا نستان جمهوریت
دملی سرود منظوری .

۱۷ ـد هغو قوانینو اونورو
تقنینی اسنادو لغوه کو لچی
داساسی قانون سره د هغونه
سمون داساسی قانو ن دشورا
له خوا تثبیت شوی وی .

۱۸ ـ د جمهوری ریاست د
اداری دستگاه جوړول .

۱۹ ـ دقانو ن سره ســم
دنورو واکونو عملی کول .

۱۰ـقبول اعتماد نامه های
رو سای نما ینده گیهای دیپلو-
ماتیک کشور های د یــگـر
درجمهوری افغا نستان.

۱۱ـاعلام حالت اضطرار،
سفربری عمومی وقسمی وخاتمه
دادن به آنها،

۱۲ـ اعلام جنگ ومتارکه
به موافقه لویه جرگه .

۱۳ـاجازه نشر پول ور
یفورم پو لی طبق قانون ،

۱٤ـ اعطای تا بعیت وپناهنده
گی طبق قانون،

۱۵ـ اعطای نشانها ،مدالها
والقاب افتخاری طبق قا نون

۱٦ـمنظوری سرود ملـی
جمهوری افغا نستان ،

۱۷ ـ الغای قوانین وسایر
اسناد تقنینی که عدم مطابقت
آنها با قا نون اسا سی توسط
شورای قانون اساسی تثبیت
شده باشد،

۱۸ـایجاد دستگـاه اداری
ریا ست جمهوری،

۱۹ـ اعمال سایر صلاحیت
ها طبق قانون،

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

جمهور رئیس کولای شی چی خپل ځینی قانونی واکونه د جمهور رئیس مرستیالانو ته ور وسپاری.

شپږاویایمه ماده:

جمهور رئیس د صعب العلاجی او اوږدی ناروغی او یا استعفا له حالاتو پرته دواك د دوری تر پایه خپلو دندو ته دوام ورکوی. په ټولو هغو حالاتو کی چی جمهور رئیس ونه شی کړای خپلی دندی سرته ورسوی د غه دندی د جمهور رئیس د لومړی مرستیال له خوا ترسره کیږی.

جمهور رئیس په دایمی توگه دکار دوړتیا له لاسه ورکولو، مړینی او یا استعفا په صورت کی لویه جرگه د هغه د لومړی مرستیال په واسطه د نوی جمهور رئیس د انتخاب په مقصد دیوی میاشتی دمودی په ترڅ کی رابلل کیږی.

د استعفاء په حالت کی جمهور رئیس خپله استعفا په مستقیمه توگه لویی جرگی ته وړاندی کوی.

رئیس جمهور میتواند بر-خی از صلاحیتهای قانونی خود را به معاونان رئیس جمهور تفویض نماید.

ماده هفتاد و ششم:

رئیس جمهور بجز از حالات بیماری صعب العلاج ودوام دار و یا استعفاء الی ختم دوره صلاحیت به وظایف خود دوام میدهد. در تمام حالاتیکه رئیس جمهور نتواند وظایف خود را ایفا نماید این وظایف از طرف معاون اول رئیس جمهور اجراء می-شود.

در صورت ازدست دادن دایمی قابلیت کار، مرگ و یا استعفای رئیس جمهور، لویه جرگه توسط معاون اول او به منظور انتخاب رئیس جمهور جدید طی مدت یك ماه دعوت می شود.

در حالت استعفاء، رئیس جمهور استعفای خود را مستقیماً به لویه جرگه ارائه می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم فصل
ملي شورا

اووه اویایمه ماده :

ملي شورا (پار لما ن)د افغانستا ن جمهوریت تر ټولو لوړ تقنیني ارگان دی .

اته اویایمه ماده :

ملي شورا دولسي جرگې اوسناله دوو مجلسونو څخه جوړه ده.

نهه اویا یمه ماده :

په ولسي جرگه کی د خلکو وکیلان د عمو می ، برابری ، آزا د ی، سری او مستقیمې رایي اخیستنې لـه لاری دیوی پنځه کلنې تقنینیه دوری‌دپاره د قانون سره سم انتخابیږی.

دسنا د مجلس غـــړی (سناتوران) په لاندی تو گـه انتخاب او ټاکل کیږی :

۱ـ له هرو لایت څخه دوه تنه د پنځو کلونو د پاره‌دخلکو په‌انتخاب دعمومی بـرابـری، آزادی، سری‌او مستقیمی‌رایی اخیستنی له لاری .

۲ـ د هرو لایت دشورا د غړیو له جملی څخه دوه تنه ددریو کلونو دپاره د مربوطی شورا په انتخاب.

فصل ششم
شورای ملی

ماده هفتاد وهفتم:

شورای‌ملی (پارلمان) **عالیترین ارگان تقنینی جمهـــوری** افغانستان میباشد .

ماده هفتادو هشتم :

شورای ملی متشکل ازدو مجلس ولسی جرگه وسنـــا می باشد .

ماده هفتادو نهم :

وکلای مردم در ولسی‌جرگه از طریق را یگیری عمو مـی، **مساوی ، آزاد سری ومستقیم برای یك دوره تقنینیه پنـــج** ساله، طبق قانون انتخـا ب میشوند .

اعضا ی مجلس سنا(سنا توران) به ترتیب‌ذیل انتخاب وتعیین میشوند:

۱ـاز هر ولایت دو نفـر برای مدت پنج‌سال به انتخاب مردم، از طریق رایگیری‌عمومی ،مساوی، آزاد،سری‌ومستقیم،

۲ـاز جمله اعضای شورای هر ولایت دونفربرای‌مدت سه سال به انتخاب‌شورای مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

۳ - پاتی دریمه برخه‌دملی فرهنگی شخصیتونو د خبیرو، پوهو او باوری افرادو له‌جملی څخه د څلورو کلونو د پاره‌د جمهور رئیس له خواتــا کل کیږی .

اتیایمه ماده:

د ملی شورا د غړیو شمیر، شرایط ، د انتخاب او انتصاب طرز د قـــانـــون سره سم تنظیمیږی .

یو اتیایمه ماده :

ملی شورا ددغه اساســی قانون پرنورو مندرجو واکونو **برسیره** دغه واکونه لری:

۱- د قوانینو او تقنینـــی فرمانونو تصویب، تعدیل‌اولغوه **کول** او جمهور رئیس ته یی دتوشیح په غر ض وړانـــدی **کول** .

۲ - دقوانینو تفسیر .

۳- ددوه اړخیزو تړو نونو دعقد او فسخ **کولو تصویب** اود بین‌المللی تړو **نونو سره** دیوځای‌کیدو او **ورڅخه** دوتلو تصویب ،

۴- داقتصادی -ټولنیــزی پرمختیا دپلا نونو تصویب اود **هغو** دترسره کولو پــه‌باب **دحکو مت** دراپور تائید .

۳- یك ثلث با قیمانده از جمله شخصیت های ملی،فر- هنگی ، افراد خبیر، دانشمند وبا اعتبار ،برای مدت چهار سال ،به تعیین‌رئیس جمهور،

ماده هشتادم:

تعداد،شرایط طرز انتخاب وانتصاب اعضای شورای ملی مطابق قانون تنظیم می گردد.

ماده هشتاد و یکم :

شورای ملی، علاوه برسایر **صلا حیتها ی مندر ج ا یــــن قانون اسا سی ، دارای صلا حیتهای ذیل میبا شد :**

۱ - تصو یب ، تعد یل و لغو قوانین و فرا مین تقنینی وانقدیم آنها به‌رئیس جمهور **جهت تو شیح .**

۲ - تفسیر قوانین .

۳- تصویب عقد و فســخ معا هدات دو جانبه و تصویب الحاق به معا هدات بین‌المللی وانفصال از آنها ،

۴ - تصو یب پلان هـــای انکشاف اقتصا دی -اجتماعی **وتا ئید گزارش حکو مت د ر** مورد اجرای آنها ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵ـ ددولتی بودجی تصویب اودهغی داجرا په باب دراپور څیړنه .

٦ـ داداری واحدونوجوړول او تعدیل یی .

۷ـ دوزارتونو جوړول او لغوه کول ،

۸ـ د جمهور رئیس د وز ییژندنی او غوښتنی له مخی د جمهور رئیس د مرستیالانو د ټاکلو او عزل په باب دتصمیم نیول.

۹ـ دو لت ته دپـــــور دا خیستلو اجازه او دانحصار دورکړی په شمول په ملـــی اقتصاد کی داساسی اهمیت لرونکی امتیاز ورکړه .

۱۰ـ دقانون سره سم د نښانونو ، مډالونو اوافتخاری لقبونو وضع کو ل ،

۱۱ـ له نورو دولتونو او بین المللی ساز مانونو سره داړیکو دټینګولو تائید .

۱۲ ـ داستجوا ب په غوښتنه کی د حکو مت په واك کی د شاملو اجراآتو په بـــــاب د صدراعظم او د حکو مت دغړیو دځواب اوریدل .

۵ ـ تصو یب بو د جـــه دولتی وبر رسی گزارش د ر مورد اجرای آن .

٦ ـ ایجادواحدهای اداری و تعدیل آنها .

۷ـ تاسیس ولغو وزارتها.

۸ـ اتخاذ تصمیم در مورد تعیین وعزل معاونان ر ئیس جمهور به اساس معر فـــی ومطالبه رئیس جمهور .

۹ ـ اجازه اخذ قر ضه به دولت واعطای امتیاز دارای اهمیت **اسا سی در اقتصادملی به شمول اعطای ا نحصار .**

۱۰ ـ و ضـــع نشا نها ، مدالها والقاب افتخاری، طبق **قانو ن .**

۱۱ ـ تائید بر قـــرا ری روابط با دول دیگر و ساز ـ **مان های بین المللی .**

۱۲ـ استماع جواب صدـ **راعظم واعضای حکو مت د ر** مورد اجرا آت شامل صلا ـ **حیت حکو مت در جلســـــه استجواب .**

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دوه اتیایمه ماده :

ولسی جرگه دغه اختصاصی واکونه لری :

۱ـ دوزیرانو شورا او یا د هغی یوه غړی ته دباوردرایی دورکړی او یا د باور د سلب په باب دتصمیم نیول .

۲ـ دولسی جرگی او سناتر مینځ دنظر د اختلاف په‌صورت کی داقتصادی ـ تو لنیزی پرمختیا دپلانونو او د دولتی بودجی دطرحی‌په‌باب دوروستی پریکړی کول .

دری اتیا یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس په لومړنی اجلاس کی د خپلو غړیو له مینځه د وثیقو د څیړ لو د پاره یو کمیسیون انتخابوی . د غه کمیسیون مربوط مجلس ته‌د څیړنی د نتیجو راپور ورکوی.

څلور اتیایمه ماده :

ولسی جرگه دخپلو غړیو له جملی‌څخه دټولی تقنینیه دوری دپاره په لومړنی اجلاس کی درئیس ، ددوومرستیالانو او دوو منشیانو په ترکیب اداری هیات انتخابوی .

ماده هشتا دو دوم :

ولسی جر گه دارای صلاحیت های اختصاصی ذیل میباشد :

۱ـاتخاذ تصمیم در مورد اعطای رای اعتماد ویاسلب اعتماد از شورای وزیران ویا یکی از اعضای آن.

۲ـ اتخاذ فیصله نهایی‌راجع به طرح پلانهای انکشاف اقتصادی اجتماعی وبود جه دولتی درصورت اختلاف نظر بین ولسی جر گه وسنا .

ماده هشتادو سوم:

هر مجلس شورای ملی در اولین اجلاس ، کمیسیو نی را از بین اعضای خود جهت بررسی وثایق ، انتخاب میکند این کمیسیو ن نتا یج بررسی **را به مجلس مر بوط گزارش مید هد .**

ماده هشتادو چهارم :

ولسی جر گه از جمله اعضای خود برای تمام دور ه تقنینیه در اولین اجلاس ، هیئت اداری رابه ترکیب رئیس ، دومعاون ودو منشی انتخاب می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سنا د خپلو غړيو څخه د پنځوګلونو دپاره دړئيس اوديوه کال دپاره ددوو مرستيالانو او دوو منشيانو په ترکيب اداري هيئت انتخابوي.

دملي شورا د مجلسونو رئيسان د مربوطو غونډو لارښوونه او د نظم تامين په غاړه لري . دړئيسانو په غياب کې يوتن مرستيال د هغوی دندې سرته رسوي .

پنځه اتيايمه ماده :

دملي شورا عادي اجلاس په کال کې دوه ځله د سنبلې دمياشتې په لومړی اووه نی او دحوت دمياشتې په لومړي اووه نی کې جوړيږي .

دملي شورا د هر عادي اجلاس موده دري مياشتي ده.

که چيري دملي شورا په اجلاس کې کلني بودجه اويا پرمختيايي پلان مطرح وي د ملي شورا د اجلاس موده دهغو له تصويب څخه پخوا پای ته رسيدلای نه شي .

که چيري بودجه د مالي کال له پيل څخه پخوا تصويب نه شي، د تيرکال بودجه دنوی

سنا از جمله اعضای خود، هيئت اداری را به ترکيب رئيس برای مدت پنج سال، ، دو معاون ودومنشي رابرای مدت يکسال انتخاب مي کند .

روسای مجالس شورای ملي،رهبری وتامين نظم جلسات مربوط رابه عهده دارند.در غياب روسا وظايف آنها را يکي از معاونين انجام مي‌دهد.

ماده هشتا دو پنجم :

اجلاس عادی شورای ملي سالانه دو بار در هفته اول ماه سنبله و هفته او ل ماه حوت داير مي شود .

مدت هر اجلاس عادی شورای ملي سه ماه مي‌باشد.

در صو رتيکه در اجلاس شورای ملي بودجه سالا نه يا پلان انکشافي مطرح باشد مدت اجلاس شورای ملي قبل از تصويب آن خاتمه يافته نمی تواند .

هر گاه تصويب بودجه قبل از شروع سال مالي صورت نگيرد ، بودجه سال گذشته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال دبودجی د تصویب تروختته پوری تطبیقیږی .

دملی شورا فوق العاده اجلاس دجمهوررئیس دتصمیم، دمجلسونو د هریوه رئیس د غوښتنی او یا د هر یوه مجلس د غړیو د پنځمی برخی د غوښتنی له مخی جوړیدلای شی .

شپږ اتیایمه ماده :

دملی شورا مجلسونه په ځانگړی یا گډه توگه غونډې کوی .

دملی شورا دمجلسونو د گډو غونډولاربښوونه پهوارسره دهغو درئیسانو لهخوا کیږی.

دملی شورا اجلاس دجمهور رئیس له خوا پرانیستل کیږی اوپای ته رسول کیږی .

دملی شورا دتقنینیه دوری لومړنی اجلاس د جمهور رئیس په وسیله د ولسی جرگی د انتخاباتو له پای ته رسیدو وروسته د دیرشو ورځو د مودی په ترڅ کی رابلل کیږی .

اووه اتیایمه ماده :

دملی شورا د هر مجلس نصاب د هغه دغړیو ددوودریو

تازمان تصویب بودجه سال جدید تطبیق می شود .

اجلاس فوق‌العاده شورای ملی بر اساس تصمیم رئیس‌جمهور، مطالبه رئیس هریك از مجا لس ویا تقاضای یك خمس اعضای هر مجلس دایر شده می تواند .

ماده هشتاد و ششم :

مجالس شورای ملی به صورت جدا گانه یا مشترك تشکیل جلسه میدهد.

جلسات مشترك مجالس شورای ملی، از طرف روسای آن بالنو به رهبری میشود.

افتتاح و اختتام اجلاس شورای ملی توسط رئیس جمهور صورت میگیرد .

اولین اجلاس دوره تقنینیه شورای ملی بوسیله رئیس جمهور طی مدت سی روز بعد از ختم انتخابات ولسی جرگه دعوت می شود .

ماده هشتاد و هفتم :

نصاب هر مجلس شورای ملی با حضور دو ثلث اعضای

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخو په حضور بشپړیږی .
دهر مجلس تصمیم د هغه دټولو غړیو درایوپه اکثریت نیول کیږی .

اته اتیایمه ماده :

د ملی شورا د مجلسونو جلا او ګډی غونډی علنی دی ، مګر دا چی مجلس د هغو دسری والی په باب تصمیم ونیسی .
ددواړو مجلسونو دبحثونو جریان ثبتیږی .

نهه اتیایمه ماده :

د ملی شورا هر مجلس له خپلو غړیو شخه د هر مجلس په واك کی ددننه مسالو دلومړنی خیړنی او چمتوکولو په مقصد دایمی کمیسیونونه انتخابوی .

نوی یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس واك لری چی د لزوم په صورت کی د خیړنی او پلټنی کمیسیونونه او نور موقتی کمیسیونونه جوړ کړی .

د خیړنی او پلټنی د کمیسیونونو د ندی او کړنلاره د ملی شورا د هریوه مجلس له خوا تنظیمیږی .

آن تکمیل میشود تصمیم هر مجلس به اکثریت آرا ی مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد .

ماده هشتادو هشتم :

جلسات جداگانه ومشترك

مجالس شورای ملی علنی می باشد مگر اینکه مجلس بهسری بودن آن تصمیم بگیرد.
جریان مباحثات هردومجلس ثبت می گردد.

ماده هشتادو نهم :

هر مجلس شورای ملی، کمیسیو نهای دا یمی رااز بین اعضای خود ، جهت بر رسی **مقد ماتی و آماده سا ختن مسا یل داخل صلا حیت هر مجلس ، انتخاب میکند .**

ماده نودم :

هر مجلس شورای ملی صلاحیت دارد در صورت لزوم کمیسیون‌های تحقیق ، تفتیشس وسایر کمیسیون های موقتی را ایجاد کند.

وظایف وطرز العمل کمیسیون های تحقیق وتفتیش توسط هریك ازمجالس شورای ملی تنظیم میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولسي جرګه

یونوی یمه ماده :

دولسی جرگی غړی حــق لری چی د استیضــاح پــــه غونډه کی صدراعظم او یا د حکومت هر یو غـــړیٔ تـــر استیضاح لانـدی ونیسی . د استیضاح ځــواب په لیکلـی یا شفاهی توگه وړاندی کیږی.

ولسی جرگه کولای شی چی دورکړ شوی ځواب له مخــی له حکومت څخه دباور دسلب موضوع و څیــړ ی .کـــــه چیــــر ی حکــو مــت دباورد سلب سره مخامخ شیدوزیرانو دنوی شورا تر جوړیدو پوری خپلو دندو ته دوام ورکوی .

دوه نوی یمه ماده :

دوزیرانو د شورا غـــــړی کولای شی چی د غونډی د رئیس په اجازه په مشور تـــی رایی سره د ملی شوراددوا ړو مجلسونو او د هغو ددا یمــی کمیسیونونو په غونډو کـــــی برخه وا خلی .

دری نوی یمه ماده :

دملی شورا غړی په جلا او گډ اجلاس کی درایی او نظر دڅرگندولو حق لری.

ماده نودو یکم:

اعضای ولسی جر گه حــق حق دارند در جلسه استیضاح صدراعظم ویا هریك از اعضای حکومــت را مورد استیضاح قرار دهند ، پاسخ به‌استیضاح به‌صورت تحریری یا شفاهی ارائه‌ ، میگردد .

ولسی جر گه میتوا ند بر اساس‌پاسخ ارائه شده‌موضوع سلب اعتماد از حکو مت رابر رسی کند.

در صورتیکه حکو مت مورد سلب اعتماد قرار گیرد تــا تشکیل شورای وزیران جدید به‌وظایف خود ادامه مید هد.

ماده نودو دوم :

اعضا ی شورای وزیران . میتوانند ، با کسب اجـا زه رئیس جلسه ، بارای مشو رتی در جلسات مجلسیـــــن شو رای ملی و کمیسیـــو ن های دا یمی آنها شر کـــت نمایند .

ماده نودوسوم :

اعضای شورای ملی دراجــلا س جدا گا نه و مشترك‌دارای حق رای واظهار نظر مـــی باشمند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دملی شورا هیڅ غړی د ملی شورا په دننه اویا بهر کی درایی یا نظر دڅرګندولو په خاطر تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی.

دملی شورا غړی د مربوط مجلس له موافقی پرته اودملی شورا د دوو اجلاسو ترمینځه د هغی د اداری هیئت له موافقی پرته د څرګند جرم دحالاتو په استثنا نیول کیدلای او توقیفیدلای نه شی او تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی .

که چیری د ملی شورا غړی دڅرګند جرم په حالت کی ونیول شی باید د مربوط مجلس اداری هیئت ته خبر ورکړ شی .

خلور نوی یمه ماده :

دغه مقامات د ملی شورا هریوه مجلس ته د قانون د وضع کولو،تعدیلولو او لغوه کولو د پیشنهاد حق لری :

۱ـ جمهور رئیس.

۲ـ د ملی شورا ددواړو مجلسونو دایمی کمیسیونونه

۳ـ دهرمجلس د غړیو لږ ترلږه لسمه برخه .

هیچ عضو شورای ملی به خاطر رای یا اظهار نظر در داخل یا خارج اجلاس شورای ملی مورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد .

عضو شورای ملی بدون موافقه مجلس مربوط و دربین دواجلاس شورای ملی بدون موافقه هیئت اداری آن به استثنای حالات جرم مشهود گرفتار وتوقیف شده نمیتواند ومورد تعقیب عدلی قرارنمی گیرد .

هر گاه عضو شورای ملی در حالت جرم مشهود گرفتار گردد باید به هیئت اداری مجلس مربوط اطلاع داده شود .

ماده نودو چهارم :

مقامات ذیل حق پیشنهاد وضع ، **تعدیل و لغو قانون را به هر یک از مجلسین شورای ملی ، دارا میباشند :**

۱ ـ رئیس جمهور .

۲ـ کمیسیون های دایمی مجلسین شورای ملی .

۳ ـ حد اقل عشر اعضای هر مجلس .

٤ـ د وزیرانو شورا .
٥ـ ستره محکمه .
٦ـ لویه ثارنوالی .
که چیری دقانون و ضــــع کول، تعدیلو ل او لغوه کول ددولت د لگښتونو زیاتوا لی یا دعوایدو کمښت را مینځتــه کړی پدغه باب د حکو مـــت مخکینی موافقه‌تر لاسه کیږی.

پنځه نوی یمه ماده :

له هغو حالاتو پر ته چـی په دغه اساسی قانو ن کی په بل ډول اټکل شویدی د یـــو اتیایمی مادی د مندرجواکونو په‌باب دیوه مجلس تصمیمو نه بل مجلس ته استول کیږی .
که‌چیری‌دیوه مجلس تصویب دبل مجلس له‌خوا ردشـــی، توافق ته درسیدو په مقصد ددواړو مجلسونو له غړ یـو څخه په‌برابر شمیر گډهیئـت جوړیږی .د گډ هیئت تصمیم چی دهیئت دغړیو دراا یو په دوو ثلثو نیول شـــوی وی، د جمهـــــور رئیسس لــــه توشیح وروسته نا فذ گڼـــل کیږی که چیری گـــډ هیئت د نظر دا ختلاف په‌لیری‌کولو بریالی نه‌شی ، مو ضو عدملی

٤ـ شورای و زیرا ن .
٥ ـ ستره محکمه .
٦ـ لویه څارنوالی .
در صو ر تی که و ضع ، تعد یل و لغو قا نو ن افزایش مصارف و یا کا هش عوایـــد دو لت را به بار آورد ، موا ـ فقه قبلی حکو مت در زمینـــه حا صل میگردد .

ماده نودو پنجم :

به استثنای حا لاتی که‌در ین قا نون اسا سی طور د یگر پیشبینی شده است ، تصا ـ میم یك مجلس در مورد صلا ـ حیتهای‌مندرج مادەهشتادو یکم به مجلس دیگر فر ستـــا ده میشود .
در صو ر تی که تصو یب یك مجلس از جا نب مجلس دیگر رد شود ، به منظور نیل به توا فق ، هیئت مختلط به تعداد مساوی ، از اعضای هر دو مجلس ایجاد میگردد .
تصمیم‌هیئت مختلط که‌به‌دو ثلث‌آرای اعضای هیئت اتخاذ گردیده باشد، بعد ازتو شیح رئیس‌جمهور نافذ شمرده‌میشود
هرگاه هیئت مختلط مو فق به رفع اختلاف نظر نشود ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

شورا ددواړو مجلسونو په
ګډه غونډه کی خپل کیږی
او د هغی په باب تصمیم د ګډی
غونډی د غړیو درایو په
اکثریت نیول کیږی .

شپږ نوی یمه ماده :

د ملی شورا تصمیمونه د
جمهور رئیس له توشیح
وروسته نافذیږی.

که چیری جمهور رئیس د
ملی شورا د تصمیم سره
موافقه ونه لری ، کولای شی
چی هغه د وړاندی کیدو له
نیټی څخه ددیرشو ورځو
په ترڅ کی د دلایلو په څرګند
ولو سره ملی شورا ته مسترد
کړی

ددیرشو ورځو د مودی
په تیریدو سره او همدغه شان
که چیری دملی شورا د مجلسونو
د خپل راتلونکی اجلاس په
ځانګړو غونډو کی هغه بیا
دغړیو درایو په دوو دریمو
برخو تصویب کړی ، تصمیم
نافذ ګڼل کیږی او جمهور
رئیس هغه توشیح کوی .

اووه نوی یمه ماده :

جمهور رئیس کولای شی

موضوع در جلسه مشترک
مجلسین شورای ملی بررسی
وتصمیم درآن باره به اکثریت
آرای اعضای جلسه مشترک
اتخاذ میگردد .

ماده نودوششم :

تصامیم شورای ملی، بعد
از توشیح رئیس جمهور، نافذ
میگردد .

در صورتی که رئیس
جمهور به تصمیم شورای ملی
موافقه نداشته باشد میتوا-
اند آنرا در ظرف سی روز از
تاریخ تقدیم ، باتذکر دلایل،
به شورای ملی مسترد نماید.

با سپری شدن مدت سی
روز و همچنان در صورتی
که مجالس شورای ملی در
جلسات جداگانه اجلاس آینده
خود آن را به دو ثلث آرای
اعضاء مجددا تصویب نماید،
تصمیم نافذ شمرده میشود
ورئیس جمهور آنرا توشیح
مینماید .

ماده نودو هفتم :

رئیس جمهور میتواند در

چی دو لسی جر گی او سناد رئیسانو، صدر اعظم، قاضی‌القضات او داساسی قانون دشورا درئیس په سلادولسی جرگی یا ملی شورا ړنګیدل دموجبه دلایلو په څرګندولـو سره اعلام کړی .

نوی انتخابات دو لســـی جرگی یاملی شورا له ړنګیدو وروسته ددریو میاشتو پەموده کـی کیږی .

نوی ولسی‌جرګه یاملی‌شورا له نویو انتخا باتو و روستـه تریوه کاله پوری ړنګید لای نه شی. ولسی جرګه‌یاملی‌شورا د جمهــور ر ئیس د واك ددوری د وروستیو شپــږو میاشتو په موده‌کی ړنګیدو نکی نه‌ده .

اته نوی یمه ماده :

قوانین او د ملی شـــورا مصوبی په پښتو او دری ژبو خپریږی او کیدای شی چــی هغه دهیواد دنورو ملیتونو په ژبو هم خپری شی .

نهه نوی یمه ماده :

د ملی شورا د هر مجلس اودهغه ددایمی کمیسیونو د

مشوره با رو سای و لسی‌جرگه ، سنا ، صدر اعظم ، قاضی القضات ور ئیس شورای قانون اساسی ، انحلال و لسی جرگه یا شورای ملی را با ذکر د لایل موجبه آن اعلام نماید. انتخابات مجدد در خلال مدت سه ماه بعد از انحلال ولسی‌جرگه یا شورای‌ملی، صورت‌میگیرد.

انحلال و لسی جر گه یا شورای ملی جد ید الی یک سال بعد از انتخابات مجدد، صورت گر فته نمیتواند .

ولسی جر گه یا شور ای ملی ، در جر یان شش مــاه اخیر دوره صلاحیت ر ئیس جمهور ، غیر قابل ا نحــلال میبا شد .

ماده نودو هشتم :

قوا نین ومصوبات شورای ملی به لسان های پشتو ودری به نشر میرسد ومیتوان‌آنرا بزبان های سایر ملیت هــای کشور نشر نمود .

ماده نودو نهم :

طرز فعا لیت هر مجلـس شورای ملی و کمیسیو نهای

(c) ketabton.com: The Digital Library

فعالیت طرز د مربوط مجلس د طرز العمل په واسطه د اساسي قانون او نافذوقوانینو سره په سمون کی تنظیمیږی.

اووم فصل

دوزیرانو شورا

سلمه ماده :

د وزیرانو شورا (حکومت) دافغانستان جمهوریت ترټولو لوړ اجرائیوی ارگان دی.

دوزیرانو شورا له دغو کسانو څخه جوړه ده:

ـ صدراعظم .

ـ د صدراعظم مرستیالان.

ـ وزیران .

یوسلو یوه یمه ماده :

موظف صدراعظم د تقنینیه دوری په لومړنی اجلاس کی دکورنی او بهرنی سیاست تگ لاره او دحکومت ترکیب دباور د رایی د اخیستلو په مقصد ولسی جرگی ته وړاندی او معرفی کوی.

صدراعظم دباور د رایی اود جمهور رئیس د منظوری له اخیستلو وروسته د کورنی او بهرنی سیاست تگلاره او د حکومت غړی سناته وړاندی او معرفی کوی .

دایمی آن توسط طرز العمل مجلس مربوط ، در مطابقت با احکام قانون اساسی وقوانین نافذ ، تنظیم میگردد .

فصل هفتم

شورای وزیران

مادۀ صدم :

شورای وزیران (حکومت) عالیترین ارگان اجرائیوی جمهوری افغانستان میباشد .

شورای وزیران مرکب است از :

ـ صدراعظم .

ـ معاونان صدراعظم .

ـ وزراء .

ماده یك صدو یکم:

صدر اعظم موظف دراولین اجلاس دوره تقنینیه خط مشی سیاست داخلی وخارجی ترکیب حکومت راجهت اخذ رای اعتماد به ولسی جرگه ارائه ومعرفی می کند .

صدراعظم بعد از اخذ رای اعتماد و منظوری رئیس جمهور خط مشی سیاست داخلی خارجی واعضای حکومت را به سنا ارائه ومعرفی می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

يوسلو دويمه ماده :

د وزيرانو شورا ولسـی جرګی او جمهور **رئيس ته** مسوله او دراپور په ور کولو مکلفه ده.

يوسلو دريمه‌ماده :

د وزيرانو شورا د غـه دندی او واکونه لری :

۱ ـ دکورنی او بهرنـی سياست دتګ لاری طـرح او تطبيق .

۲ ـ د ملی اقتصاد دچا رو د اجـرا کـو لـو تا مين، د اقتصـا د ی او ټو لنيزی پر مختيا دپلانونو طرح کول، ددو لتی بودجی تر تيـب ، دپلا نونو او بودجی تطبيـق او ملی شورا ته دهغوداجـرا کولو په‌باب دراپور وړا ند ی کول.

۳ ـ د عامه ګټو دِد فا ع ، دقانونی ملکيت د ټولوډولونو دِ حمايت ، د عا مه نظـم او ا منيت د تامين‌اوداتبا عو دِ حقوقو او آزاديو دِ ساتنی په مقصد دتدبيرو نو نيول.

٤ ـ د قـا نو ن سره سـم دبهر نيـو ا ړ يـکـو لاربنوو نه ، دنورو دو لتونـو

ماده يك صدو دوم :

شورای وزيران در برابر ولسی جر ګه ورئيس جمهور مسوول ومکلف به ارائه‌ګزا رشس ميبا شد .

ماده يك‌صدو سوم :

شورای و زيـرا ن دارای وظايف وصلا حيتها ی ذيـل ميبا شد :

۱ـ طر ح و تطبيق خـط مشی سياست‌داخلی وخارجی

۲ـ تا مين اجـرای امـور اقتصاد ملی ، **طرح پلانها ی انکشا ف اقتصادی واجتما عی تر تيب بو د جه دو لتـی ، تطبيق پلا نها وبو دجه‌وارائه ګزارش مبنی بر ا جـر ا ی** آنها به شورای ملی ،

۳ ـ اتخا ذ تدا بير بمنظور دفا ع از منا فع عامه،حمايت‌تمام اشکال ملکيت قـانونی تا مين نظم وامنيت عا مـه وحراست از حقوق و آز ادی های ا تبا ع .

٤ـ ر هبری منـا سبات خار جی ، بر قرار ی روابط دیپلو ما تيك و عقـد

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

او بین ا لمللی موسسو سره ددیپلو ماتیکو اړیکو ټینګولاو دموافقت لیکونو لاسلیك کول.

۵ــ دجمهور رئیس په تائید دوزیرانو په شورا پوری‌دتړلیو ادارو اوارګانونو جوړول .

٦ــ دقانون سره‌سم دواك په حدودو کی د مقرری اواساسنامی تصو یبول ،

۷ــ جمهور رئیس ته دمقررو اساسنامو اودوزیرا نو شورا دمصوبو وړاندی کول .

۸ــ د قانون سره سم‌دنورو واکونو عملی کول.

یوسلو څلورمه ماده :

دملی شورا د تعطیل او یا دولسی جرګی د ړنګیدو په وخت کی د وزیرانو شورا د عاجلی اړتیا په صورت کی کولای شی چی په بودجی او مالی چارو پوری له مربوطو مسائلو پرته د ملی شورا په واك کی د شاملو مسئلو په باب تقنینی فرمانونه و ضع کړی ، تقنینی فرمانونه د جمهور رئیس له توشیح وروسته نافذ ګڼل کیږی .

دوزیرانو شورا هغه تقنینی فرمانونه چی داساسی قا نون

موا فقتنا مه ها با دول د یگر ومو سسا ت بین ا لمللی طبق قا نو ن .

۵ ـ ایجاد ادارات وار گا نهای وابسته به شورای وز- یران به تأیید رئیس جمهور.

٦ ـ تصو یب مقرره‌واسا سنامه در حدود صلا حیت طبق قا نو ن .

۷ـارائه مقرره‌ها،اساسنامه ها ومصوبات شورای وزیرا ن به رئیس جمهور .

۸ــ اعمال سایر صلا حیتها طبق قانون .

ماده یك صدو چهارم :

در هنگام‌تعطیل شورای‌ملی ویا انحلال ولسی‌جرگه‌شورای وزیران در صورت ضرور ت عاجل میتواند در موردمسایل شامل صلاحیت شورای ملی به استثنای مسایل مربو ط بودجه وامور مالی، فرامین تقنینی وضع نماید .

فرا مین تقنینی بعد از تو شیح ر ئیس جمهور نافذ شمرده می‌شود. شورای وزیران فرامین

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

د دغې مادې د حکم سره سم وضع شوې دي د ملي شورا لومړنې اجلاس ته د منظورې په غرض وړاندې کوي. که چیرې تقنیني فرمانونه د ملي شورا له خوا رد شي، د ملي شورا د تصمیم له نیټې څخه له اعتباره لوېږي .

جمهور رئیس کولای شي چې دملي شورا ددوو اجلاسو تر مینځ موده اویا دولسي جرګې د ړنګیدو په جریان کې د صدراعظم د پیشنهاد له مخې د حکومت ځیني غړي ګوښه او یانوي غړي وټاکي .

دغه موضوع د ولسي جرګې لومړنۍ اجلاس ته د تصمیم نیولو په مقصد وړاندې کیږي .

یوسلو پنځمه ماده :

حکومت په دغه حالا توکې ړنګیږي :

۱ـ دصدراعظم استعفا،

۲ـ دصدراعظم صعب العلاجه یا اوږده ناروغي یامړینه،

۳ـ له حکومت څخه دولسي جرګې دباوربیرته اخیستل ،

۴ـ دتقنینیه دورې پای تــه رسیدل .

تقنینی را که مطابق حکم این ماده قانون اساسی وضـــع گردیده در اولین اجلاس شورای ملی جهت منظوری ارائه مینماید. فرامین تقنینی در صورتیکه از طرف شورای ملی رد شود از تاریخ تصمیم شورای ملی از اعتبار ساقط میگردد .

رئیس جمهور میتواند در خلال دو اجلاس شورای ملی یادر جریان انحلال ولسی جرگه براساس پیشنهاد صدراعظم بعضی از اعضای حکومت راسبکدوش ویـــا اعضای جدید را تعیین نماید این موضوع دراولین اجلاس ولسی جرگه جهت اتخاذ تصمیم ارائه می گردد

مادۀ یک صدو پنجم :

حکومت در حالات آتی منحل میگردد :

۱ ـ استعفای صدراعظم.

۲ ـ بیماری صعب العلاج ودوامدار ویا فوت صدراعظم.

۳ ـ سلب اعتماد ولسی جرگه از حکومت .

۴ ـ ختم دوره تقنینیه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵ــ دولسی جرگی یا ملـی شورا ړنگیدل ،

په دغوټولو حالا تو کــی هغه حکومت چی ړنګ شوی دی دنوی حکومت تر جوړیدو پوری داساسی قانون دسلمی مادی د مندرجو اشخاصـــو لـــه جملی څخه دیوه تن تــر سر پرستی لاندی‌چی دجمهور رئیس له‌خوا تو ظیفیږی، خپلی دندی ته دوام ورکوی ۰

یوسلو شپږمه ماده :

دوزیرانو دشورا تشکیل ، ترکیب او دفعالیت څرنگوالی دقانون په‌واسطه تنظیمیږی ۰

اتم فصل

قضا

یو سلو اوومه ماده :

قضا (قضا ئیه قوه) ددولت یو خپلواك ركن دی ۰

یو سلو اتمه ماده :

قضاوت دافغا نستان پــه جمهوریت کی یوازی دمحکمی له خوا دقانون سره‌سم کیږی۰

قضائیه قوه‌له ستری‌محکمی او نورو هغو محکمو څخه چی دقانون‌له مخی جوړیږی، مرکبه ده ۰

یو سلو نهمه ماده :

ستره محکمه داترټولو لوړ

۵ ــ انحلال و لسی جرگه یا شورای ملی ۰

در تمام این حا لا ت حکـو- متی که منحل گردیده ، الـی تشکیل حکو مت جدید تحت سر پر ستی یکی از اشخاص مندرج ماده(صدم) قا نـــو ن اسا سی که از طرف ر ئیس جمهور تو ظیف میگردد ، به وظیفه خود دوام میدهد ۰

ماده یك صدو ششم :

تشکیل، ترکیب و طــرز فعالیت‌شورای وزیرا ن تو سط قانون تنظیم می گردد ۰

فصل هشتم

قضا

ماده یك صدو هفتم :

قضا (قوه قضائیه) یــك رکن مستقل دولت می‌باشد.

ماده یك صدو هشتم :

قضاوت در جمهوری افغـا نستان صرف تو سط محکمه طبق قانون ، صورت میگیرد.

قوه قضائیه مرکب استاز ستره محکمه و محا کــم دیگری که طبق قانون تشکیل میگردند ۰

ماده یك صدو نهم:

ستره محکمه بحیث عــا

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

قضايي ارگـــان په توگـــه د هيواد د قضايي واحد سيستم په سرکی ده اودقاضي‌القضات، د قاضی القضات له مرستيالانو او غړيو څخه مرکبه ده .

ستره محکمه د قـانـــون دحکمونو سره سم د محکمو فعاليتونه څـــاری او دمحکمو په فعاليتونو کی د قانـــــون يوشان تطبيق تامينوی.

يوسلو لسمه ماده :

قاضی القضات ، دستـــری محکمی مرستيالان ا و غـــړ ی دقانون سره‌سمد جمهوررئيس له خوا ټاکل کيږی .

قاضی‌القضات جمهوررئيس ته مسوول او په راپور ورکولو مکلف دی .

يوسلو يوولسمه ماده :

محکمی په‌خپل‌قضاوت کـــی خپلواکی او يوازی د قـــانون تابع دی.

دمحکمو له‌خواغور اودحکم صادرول دقانون او محکمی په وړاندی ددواړوخواوو دبرابری داصل پراساس کيږی.

يوسلو دولسمه ماده :

قاضيان د قضيو د څيړ نی

ليترين ارگان قضايی درراس سيستم واحد قضا يی کشور قرار داشته مرکب است از قاضی القضات ، معاونان قاـ ضی القضات واعضا .

ستره محکمه بر طبـــق احکام قا نون فعاليتهـــــای محاکم را نظارت نموده ، تطبيق يکسان قا نو ن رادر فعا ليتهای محاکم تامين می کند.

ماده يك صدو دهم :

قا ضی ا لقضا ت ، معاو نان واعضای ستره محکمه‌طبق قانو ن توسط ر ئيس جمهور تعيين ميگردند.

قا ضی ا لقضات نزد رئيس جمهور مسوول‌ومکلف به‌ارائه گزارش ميبا شد .

ماده يك صدو يازده‌هم:

محاکم در قضاوت خود مستقل بوده صرف تابـــع قانون می باشند .

رسيده‌گی و صدور حکـم توسط محاکم بر اساســـ اصل تساوی طرفين دربرابر قانون و محکمه صورت مـــی گيرد .

ماده يك صدو دوازدهم:

قضات حين بر رسی قضايا،

رسمي جريده

په وخت کې د افغانستان د جمهوريت اساسي قانون او قوانين تطبيقوي .

په هغو حالاتو کې چې قانون صراحت ونه لري محکمه قضيې د اسلام دشريعت د حکمونو له مخې په داسې توګه حل او فصل کوي چې عدالت په ډيره ښه ممکنه وجه تامين کړي .

يوسلو دېار لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت په محکمو کې محاکمه په علني توګه کيږي. هغه حالات چې پر قضيو باندې په سري غونډو کې غور کيږي د قانون په واسطه ټاکل کيږي .

دمحکمې د حکم ابلاغ په ټولو حالاتو کې علني دی .

يوسلو څوار لسمه ماده:

په محکمو کې د قضيو غور او حل او فصل په پښتو او دري ژبو اويا دسيمې د اوسيدونکو د اکثريت په ژبه کيږي .

که چيرې د دعوى لورى په هغه ژبه باندې چې محاکمه پرې کيږي ونه پوهيږي ، د ترجمان په مرسته د قضيې د موادو او اسنادو سره دآشنايي

احکام قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان را تطبیق مینمایند .

در حالاتیکه قانون صراحت نداشته باشد ، محکمه قضایا را طبق احکام شریعت اسلام به نحوی حل و فصل مینماید که عدالت را به بهترین وجه ممکن تامین نماید .

ماده یك صدو سیزدهم :

در محاکم جمهوری افغانستان محاکمه بصورت علنی اجرا میشود . حالاتیکه قضایا در جلسات سری رسیده گی می شود، توسط قانون تعیین می گردد .

ابلاغ حکم محکمه در همه حالات علنی است .

ماده یك صدو چهاردهم:

رسیده گی و حل وفصل قضایا در محاکم به لسان های پشتو ودری و یا به لسان اکثریت ساکنین محل صورت میگیرد .

اگر طرف دعوی لسانی را که محاکمه توسط آن صورت میگیرد نداند، حق آشنائی با مواد واسناد قضیه توسط

(c) ketabton.com: The Digital Library

حق او په مورنی ژبه باندی
په محکمه کی د خبرو حق ورته
تضمینیږی .

یو سلو پنځلسمه ماده :

د محکمو پریکړی بایدمدللی
وی او د حکم سببونه په کـی
ذکر شی .

دمحکموقطعی پریکړی واجب
التعمیل دی ، د اعـــدام له
حکمه پرته چی د جمهـــور
رئیس له منظوری وروستـــه
عملی کیږی .

یوسلو شپاړسمه ماده :

دمحکمو تشکیل ، ترکیب
دقانون په واسطه تنظیمیږی .
واك او د فعالیت څرنګوالـــی

نهم فصل

څارنوالی

یوسلو اووه لسمه ماده :

دافغا نستان جمهور یت څاـ
رنوالی د مرکزیت ـ اصـــل
پر بنسټ واحد سیستم دی او
له لویی څارنوا لی‌او نوروهغو
څارنوا لیو څخه چی د قانون
له مخی جوړ یږی ، متشکل
دی .

یوسلو اتلسمه ماده :

لوی څارنوال د هیـــواد

ترجمان‌وحق صحبت در محکمه
به زبان مادری برایش تضمین
می گردد ..

ماده یك‌صدو پانزدهم :

فیصله های محاکم باید
مدلل باشند واسباب حکم درآن
ذکر گردد .

فیصله های قطعی محاکم
واجب التعمیل است به استثنای
حکم به‌اعدام که‌بعد از منظو-
ری رئیس جمهور تعمیل می
گردد .

ماده یك‌صدو شانزدهم :

تشکیل ، ترکیب ، صلاحیت
وطرز فعالیت محاکم توسط
قانون تنظیم می شود

فصل نهم

څارنوالی

ماده یك صدو هفدهم :

څارنوالی جمهوری افغا-
نستا ن سیستم واحد مبتنی
بر ا صل مر کز یت بوده ،
متشکل است از لو یه څار-
نوالی و څارنوالیها ی دیگری
که طبق قانون‌تشکیل‌میگردند

ماده یك‌صدو هژدهم :

لوی څارنوال رهبری فعا-

(c) ketabton.com: The Digital Library

څارنوالي د ارګانونو د فعاليت لارښوونه کوي .

دڅارنوالي ارګـــانونه پـــه خپلو اجراآتو کي خپلواك دي، يوازي د قانون او لوي‌څارنوال تابع دي.

يوسلو نو لسمه ماده :

لوي څا رنوال او د لوي څارنوال مرستيالا ن دقـا نون سره سم دجمهور رئيس‌له‌خوا ټاکل کيږي .

لوي څارنوال جمهور رئيس ته مسوول او دراپور په‌ورکولو مکلف دي .

يوسلو شلمه ماده :

دټولو وزارتونو ، ادارو، د دولتي ، مختلطو او خصو صي موسسو ، کوپرا تيفو نـــو سياسي ګوندو نو او ټولنيزو ساز مانونو،دچارودمسوو لينو او اتباعو له خوا د قوانينو په پوښان تطبيق او رعايت‌باندي لوړه څارنه دلوي څارنوال او دهغـــه ترلاس‌لاندي څارنوالانو په غاړه ده .

يوسلو يوويشتمه ماده :

د څارنوالـــي تشکيـــل ، ترکيب، واك او د فعاليـــت څرنګوالي د قانون په واسطـــه تنظيميږي .

ليت ارگانهاي څارنوالي‌کشور رابه عهده دارد .

ارګانهاي څارنوالي دراجرا‌ـ آت خويشس مستقل بـــوده صرف تابع قانون ولوي څار‌ـ نوال ميباشند .

ماده يك‌صدو نزدهم :

لو ی څا رنوا ل و معاو نان لوی څارنوال طبق قـا نون، تو سط رئيس جمهور تعيين‌مي گرد ند .

لو ی څا رنوا ل نزد رئيس جمهور مسو ل و مکلف بـــه ارا ئه گزا رش مي با شد .

ماده يك‌صدو بيستم :

نظا رت عا لی بر تطبيـــق ورعا يت يکسا ن قوا نيـــن از طر ف تما م وزارت ها ، ادارات ، مو سسات دولتي، مختلط ،خصوصي،کوپراتيفها، احزا ب سيا سي وسا زما ن هاي اجتماعي ، مسوو ليـــن امور واتباع، بر عهده لـــوی څار نوا ل و څا رنوا لا ن‌تحت اثر او مي با شد.

ماده يك‌صدو بيست‌و يكم :

تشکيل ، تر کيب، صلاحيت وطرز فعاليت څارنوالي توسط قانون تنظيم مي گردد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسم فصل

داساسی قانون شورا

یوسلو دوه ویشتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت داساسی قانون شورا د اساسی قانون سره دقوانینو، نورو تقنینی اسنادو او بین المللی تړونونو د سمون لرلو د څارنی په مقصد جوړیږی.

یوسلو دریویشتمه ماده :

داساسی قانون شورا دغه واکونه لری :

۱ـ له اساسی قانون سره دقوانینو ، تقنینی فرمانونو او بین‌المللی تړونونو دسمون لرلو څیړل ،

۲ـ جمهور رئیس ته له اساسی قانون څخه دراولاړو شویو مسئلو په‌باب دحقوقی مشورو ورکول .

یوسلو څلرویشتمه ماده :

د اساسی قانون شورا د خپلو واکونو د تعمیل په مقصد حق لری :

۱ـ هغه تقنینی اسناد چی دتوشیح په غرض جمهور رئیس ته وړاندی کیږی ، مطالعه اود اساسی‌قانون‌سره

فصل دهم

شورای قانون اساسی

ماده یک‌صدو بیست‌ودوم:

شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان بمنظور مراقبت از مطابقت قوانین، سایر اسناد تقنینی ومعاهدات بین‌المللی با قانون اساسی ایجاد می گردد .

ماده یک‌صدو بیست‌و سوم:

شورای قانون اساسی دارای صلاحیت‌های ذیل می باشد :

۱ـ بررسی مطابقت قوانین فرامین تقنینی و معاهدات بین المللی با قانون اساسی

۲ـ ارائه‌مشوره های‌حقوقی در باره مسایل ناشی از قانون اساسی به رئیس جمهور

ماده یک‌صدوبیست‌وچهارم:

شورای قانون اساسی به منظور تعمیل صلاحیت های خود حق دارد :

۱ـاسناد تقنینی ایکه جهت توشیح به رئیس جمهور ارائه میگردد مطالعه وراجع‌به

د هغو دسمون لرلو په باب
نظر څرگند کړی.
۲ـ جمهور رئیس ته دقانون
جوړولو د چارو د پرمختیا په
مقصد د تدبیرونو د نیولو
په برخه کی چی
اساسی قانون حکم کوی
مشخص پیشنهادونه وړاندی
کړی .

یوسلو پنځه ویشتمه ماده:

داساسی قانون شورا له
رئیس ، مرستیال ، منشی او
اتو غړیو څخه جوړه ده چی
دجمهور رئیس له خوا ټاکل
کیږی .

یوسلو شپږویشتمه ماده :

داساسی قانون شوراجمهور
رئیس ته مسووله او دراپور
په ورکولو مکلفه ده.

یوسلو اووه ویشتمه ماده :

د اساسی قانون د شورا
تشکیل او دفعالیت څرنگوالی
دقانون په واسطه تنظیمیږی .

یوولسم فصل

اداره

یوسلو اته ویشتمه ماده:

دافغانستان جمهوریت
اداره دمرکزی او سیمه ییزی

مطابقت آنها باقانون اساسی ابراز نظر نماید .

۲ـ پیشنهادات مشخص رادر زمینه اجرای تدابیر به منظور انکشاف امور قانون نگذاری که قانون اساسی حکم می کند به رئیس جمهور ارائه نماید.

ماده یکصدو بیست وپنجم:

شورای قانون اساسی متشکل از رئیس ، معاون، منشی و هشت عضو می باشد که توسط رئیس جمهور تعیین می شوند.

ماده یکصدو بیست وششم:

شورای قانون اساسی در مقابل رئیس جمهور مسوول ومکلف بهارائه گزارش میباشد

ماده یکصدو بیست وهفتم:

تشکیل وطرز فعالیت شورای قانون اساسی توسط قانون تنظیم میگردد.

فصل یازدهم

اداره

ماده یکصدو بیست وهشتم:

اداره جمهوری افغانستان بر اساس واحد های اداره

رسمی جریده

اداری دواحدونو په اساس دقانون لەمخی تنظیمیږی.

دافغانستان جمهوریت دسیمه ییزی اداری له پلوه دولایتونو ، ولسوالیو، ښارو رونو او ناحیو داداری له واحدونو څخه متشکل دی .

دنو موړو واحدونو په سر کی په ترتیب سره والیان ، ولسوالان ، ښاروالان او د ناحیو آمران واقع دی .

په هر ولایت او ولسوالی کی دقانون له مخی دولایت شورا او د ولسوالی شورا جوړیږی .

دولایت شورا او دولسوالی شورا دخپلو غړیو له مینځه یو یوتن درئیس او منشی په توګه انتخابوی .

دولایت دشورااو دولسوالی دشورا دواك دوره دری کاله ده.

یوسلو نهه‌ویشتمه ماده :

دولایت شورا اودولسوالی شورا دقانون سره سم په سیمه‌کی ددولت دپرمختیایی هدفونو په تامین‌کی ونډه‌اخلی او اداری ته دمربوطو چارو د

مرکزی ومحلی طبق قانون تنظیم می گردد .

جمهوری افغانستان از لحاظ اداره محلی متشکل از واحد های اداره ولایات ،ولسوالیها ، شهرها ونواحی می باشد.

در راس واحد های متذکره بالترتیب والیها، ولسوالها ، شاروالها وآمرین نواحی قرار دارند.

در هر ولایت وولسوالی شورای ولایت و شورای ولسوالی طبق قانون تشکیل میشود .

شورای ولایت و شورای ولسوالی یك یك نفر را از بین اعضای خود به حیث رئیس ومنشی انتخاب می کنند.

دوره صلاحیت شورای ولایت و شورای ولسوالی سه سال است .

ماده یك صدو بیست‌ونهم:

شورای ولایت وشورای ولسوالی طبق قانون در تامین اهداف انکشافی دولت در محل سهم گرفته ، به

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه والی او پر مختیا په باب سلا ورکوی .

دولایت دشورا اودو لسوالی دشورا غړیو ته مناسب حق الحضور ورکول کیږی .

یوسلو دیرشمه ماده:

د ښارونو اوناحیو د چارو داداری په‌مقصد د ښاروالیواو ناحیو مجلسونه دقانون سره سم جوړ یږی .

دښاروالیو او ناحیودمجلسونو غړیوته مناسب حق الحضور ورکول کیږی .

دکابل ښار او د هغه‌ناحیې لویې جرگې او ملی شوراته داستازو دانتخاب په ارتباط‌به ترتیب‌سره‌دولایت اوولسوالیو معادل دی .

یوسلو یو دیرشمه ماده :

په مرکزی او سیمه ییزی اداری پوری مربوطی چاری ، دکار کوونکو ددندو ثبات او مصوونیت او ورپوری نوری مربوطی مسألی دقانون‌له‌مخی تنظیمیږی .

دولسم فصل

بهرنی سیاست

یوسلودوه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت بهرنی سیاست د ملی گټو

اداره در باره بهبود وانکشاف امور مربوط مشوره میدهد.

برای اعضای شورای ولایت وشورای‌ولسوالی حق‌الحضور مناسب‌پرداخته میشود .

ماده یك صدو سی‌ام:

به منظورادراه امور شهرها ونواحی ، مجالس شاروالیها ونواحی طبق قانون تشکیل میگردد.

برای اعضای مجالس شاروالیها ونواحی حق الحضور مناسب پرداخته میشود .

شهر کابل ونواحی آن به ارتباط انتخاب نماینده‌گان برای لویه جرگه و شورای ملی ، بالترتیب معادل ولایت وولسوالیها می باشد .

ماده یك صدوسی‌ویکم:

امور مربوط به ادارەمرکزی ومحلی و مصونیت و ثبات وظیفوی و سایرمسایل مربوط به‌کارکنان طبق قانون تنظیم میگردد.

فصل دوازدهم

سیاست خارجی

ماده یك صدو سی ودوم:

سیاست خارجی جمهوری افغانستان بر مبنای تامین

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

د تامین ، د خپلواکی ، ملـــی حاکمیت او زمکنی بشپړتیا د ټینګښت ، د نړیوالی سو لی او امنیت او دسوله ییز ګـــډ ژوند د ساتلو ، د حقـــوقـــو د بـــرابـــری او دبین المللـــی همکاری دهر اړخیزی پرمختیا پربنسټ ولاړ دی.

یوسلودری دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــــت د ملګرو ملتـــونـــو د ساز ما ن دمنشور، د بشر د حقوقـــو د نړیوالی اعـــلامیی او دبین ـ الملل حقوقو د نورومنل شویو اصولو او موازینو درناوی او رعایت کوی.

یوسلوخلور دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــــت دناپییلتوب سیاست د دولـــت د بهرنی سیاست د مهم اصل پـــه تو ګه تعقیبـــوی او د ناپییلتوب د غورځنګ د یـــوه بنسټ ایښودونکی په تو ګـــه د هغه هدفونو ته د رسیدلو په لاره کی هلی ځلی کوی .

یوسلوپنځه دیرشمه ماده :

د افغا نستان جمهوریـــــت دټولو هیوادونو ، پـــه تیـــره بیا دګاونډیو او اسلامـــــــی هیوادونو سره د هغوسیاسی، ټـــولنیـــز او اقتصادی نظا م

منافع ملی، تحکیم استقلال و حاکمیت ملی، تما میت ارضی کشور ، حفظ صلح وامنیـــت جهانی ،همزیستی مسا لمـــت آمیز ، تساوی حقوق وانکشاف همه جانبه همکاری بین‌المللی استوار است .

ماده یک صدو سی‌وسوم:

جمهوری‌افغا نستان منشور سازمان ملل متحد ، اعلا میه جهانی حقوق بشر وسایـــر اصول وموازین قبول شد ه حقوق بین الملل را احترام و رعایت می کند .

ماده یک‌صدو سی‌وچهارم:

جمهوری افغا نستـــــان سیاست عدم انسلاك را بـــه حیث اصل‌مهم سیاست‌خارجی دولت تعقیب کرده وبه مثابه یکی از بنیان گذاران جنبش عدم انسلاك در جهت نیـــل به اهداف آن تلا ش می کند.

ماده یک صدو سی‌و پنجم:

جمهوری افغا نستان خوا ـ هان برقراری وتحکیم مناسبا ـ ت دوستانه باهمه کشور ها بخصو ص کشور های‌همجوار

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

په پام کې له نیولو سره، دحقوقو د برابری، خپلواکی، ملی حاکمیت او ځمکنی بشپړتیا ته د متقابل درناوی، دیوبل په کورنیو چارو کې دلاس نه وهلو، زور، ګواښ او یا قوی ته د لاس نه اچولو، د لاس وهنې او تیری د ټولو ډولونو دغندلو او دبین المللی حقوقو د منل شویو اصولو او موازینو سره سم دبین المللی ژمنو دربښتیانی ترسره کولو داصولو پربنسټ د دوستانه اړیکو درامینځ ته کولو او ټینګښت غوښتونکی دی .

یوسلو شپږ دیرشمه ماده:

دافغانستان جمهوریت **دسولی، ملی** خپلواکی. دموکراسی، ټولنیزی ترقی او دبر خلیك په ټاکلو کې د ملتونو د حق په خاطر د خلکو او ملتونو د مبارزی ملاتړ کوی، داستعمار، نوی استعمار، صهیونیزم، راسیزم، اپارتاید او فاشیزم پر ضد مبارزه کوی .

یوسلواووه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت د پوره بې وسلی کولو، په

واسلامی بدون نظر داشت نظام سیاسی، **اجتماعی** و اقتصادی آنها، **مبتنی بر** اصول تساوی **حقوق، احترام** متقابل به **استقلال، حاکمیت** ملی، تمامیت ارضی، عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر، عدم توسل بهزور، تهدید و یا قوه، تقبیح همه اشکال مداخله و تجاوز، اجرای صادقانه تعهدات بین‌المللی مطابق اصول وموازین قبول شده حقوق بین الملل می باشد .

ماده یك صدو سی و ششم:

جمهوری **افغانستان از مبارزه** مردمان وملل **به خاطر صلح استقلال ملی، دموکراسی، ترقی** اجتماعی وحق ملل در تعیین سرنوشت شان، **پشتیبانی نموده** بر ضد استعمار، استعمار نو، صهیونیزم، راسیزم، اپارتاید وفاشیزم مبارزه میکند.

ماده یك صدو سی و هفتم:

جمهوری افغانستان از مبارزه بخاطر خلع سلاح

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمکه او فضا کی د وسله ییزو سیالیو د بندولو، دهسته یی، کیمیاوی او دډله ییزی وژنی دوسلی دنورو ډولونو د نه پراختیا اوله منځه وړلو، دبهرنیو پوځی‌اډوله‌منځه وړلو، دبین المللی کړکیچونو دلیری کولو او دبین المللی اقتصادی او اطلاعاتی نوی او عادلانه نظم د ټینګولو په خاطر د مبارزی ملاتړ کوی .

یوسلواته دیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی د جګړی تبلیغ منعه دی .

دیارلسم فصل

متفرقه حکمونه

یوسلو نهه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون تر ټولو لوړ حقوقی اعتبار لری ، قوانین او نور تقنینی اسناد له هغه سره سم وضعه کیږی.

یوسلو څلویښتمه ماده :

دولت اودهغه ټول ارګانونه د افغانستان د جمهوریت داساسی قانون او قوانینو پر اساس فعالیت‌کوی، حقوقی نظم ، دټولنی ګټی او داتباعو قانونی حقوق او ګټی تامینوی.

عام وتام ،قطع مسابقات تسلیحاتی در زمین وفضا ، عدم گسترش وامحای سلاح هسته یی و کیمیاوی وسا یر انواع سلاح کشتار جمعی ، ازبین بردن پایگاه های نظامی خارجی، رفع تشنجات بین المللی واستقرار نظم نوین‌وعادلانه اقتصادی‌واطلاعاتی بین المللی پشتیبا نی‌می کند.

ماده یك صدو سی‌وهشتم:

در جمهوری افغا نستان تبلیغ جنگ ممنوع است .

فصل سیزدهم

احکام متفرقه

ماده یك‌صدو سی‌و نهم:

قانون اساسی جمهوری افغانستان دارای عالی ترین اعتبار حقو قی بوده ، قوانین وسایراسناد تقنینی مطابق به آن وضع میگردد.

ماده یك صدو چهلم :

دولت وتمام ارگانهای آن براساس‌قانون اساسی‌وقوانین جمهوری افغا نستان فعالیت کر ده نظم حقو قی، منافع جامعه ،حقوق ومنا فع قانونی اتباع را تامین می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولتی، کوپراتیفی، مختلطی او خصوصی موسسی ، سیاسی گوندونه، ټولنیز سازمانونه، دچارو مسوولین اواتباع دافغانستان دجمهوریت د اساسی قانون او قوانینو په رعایت مکلف دی .

یوسلو یوخلویښتمه ماده :

داساسی قانون تعدیل په مستقیمه توګه د لویی جرګی په واسطه کیږی.

همدغه شان د اساسی قانون د تعدیل په باب تصمیم د جمهور رئیس په پیشنهاد او یادملی شورا د غړیو دیوه ثلث په پیشنهاد او د دوو ثلثو په تاییدهم نیول کیږی . په دی حالت کی جمهور رئیس لویه جرګه جوړوی . که چیری لویه جرګه د تعدیل پیشنهاد پهځای وبولی، اساسی قانون تعدیلوی او که نه ، دتعدیل پیشنهاد ردوی . داضطرار په حالت کی د اساسی قانون تعدیل جواز نه لری .

یوسلو دوه خلویښتمه ماده:

د جمهور رئیس، د جمهور رئیس د مرستیالانو، د ملی شورا د غړیو ، صدر اعظم دصدر اعظم د مرستیالانو،

موسسات دولتی ، کوپراتیفی ، مختلط ، خصوصی ، احزاب سیاسی ، سازمان های اجتماعی ، مسوولین امور واتباع مکلف به رعایت قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان میباشند.

ماده یک صدوچهل ویکم :

تعدیل قانون اساسی مستقیماً توسط لویه جرگه صورت می گیرد .

همچنان اتخاذ تصمیم در مورد تعدیل قانون اساسی به پیشنهاد رئیس جمهور یا پیشنهاد یک ثلث و تایید دو ثلث اعضای شورای ملی نیز صورت می گیرد .

درین حالت رئیس جمهور لویه جرگه را دایر میکند در صورتیکه لویه جرگه پیشنهاد تعدیل را واردبداند قانون اساسی را تعدیل ودر غیر آن پیشنهاد تعدیل را رد می کند.

در حالت اضطرار تعدیل قانون اساسی جواز ندارد

ماده یک صدو چهل و دوم:

برای رئیس جمهور، معاونان رئیس

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دحکومت دغړیو ، قاضی القضات دستری محکمه دمرستیالانو او غړیـو، داساسی قانون دشورا رئیس مرستیال اومنشی لوی خارنوال اودلوی څا رنوال د مرستیا لانودپاره دقانون سره سم معا ش ټاکل کیږی.

یو سلو دری څلویښتمه ماده:

که چیری د جګړی ،دجګړی د خطر ،بحران او یا ورتـه حالاتو په علت لههغولاروڅخه چی داساسی قانون په واسطه ټاکل شویدی ،دخپلواکی،ملی حاکمیت اوزمکنی بشپړتیااویا دکورنی امنیت ساتل نا ممکن شی، جمهوررئیس کولای شی چیدملی شورا ددواړومجلسونودرئیسانو صدراعظم،قاضی‌القضات او داساسی قانون د شورا درئیس پهسلا داضطرار حالت اعلان کړی .

که چیری داضطرار حا لت له دریو میاشتو څخه زیاتدوام وکړیدهغه داوږدو لو دپارهد لویی جرګی موافقه شرطده.

یوسلو څلورڅلویښتمهماده:

داضطرار د حالت په موده کی جمهور رئیس دغـه واکونه لری :

جمهور، اعضای شورای ملی صدر اعظم ، معاونان صدراعظم اعضایحکومت، قاضیالقضات معاونان واعضای ستره محکمه رئیس، معاون ومنشی شورای قانون اساسی،لوی خارنوال و معاونان لوی څـارنوال طبـق قانون معاش تعیین میشود .

ماده یك صدو چهل وسوم:

هرگاه به علت جنگ ، خطر جنگ ، بحرانویا حالاتمماثلی که حفظ استقلال، حا کمیتملی وتمامیت ارضی ، یا امنیتداخلی از مجاریی کهتو سطقانون اساسی تعیینشده نا ممکـن گردد، رئیسجمهور میتواند، در مشوره با رو سایمجلسین شورایملی صدراعظمقاضی‌القضاتورئیس شورای قا نون اساسی ، حا لت اضطرار را اعلام کند.

هر گاه حا لت اضطرار از سه ماهبیشتر دوام نماید.برای تمدید آن موا فقه لویه جرگـه شرط است.

ماده یكصدو چهلوچهارم:

در مدت حالت اضطـــرار رئیس جمهور دارای صلاحیت های ذیل میباشد :

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱ـ دملی شـورا د واك د دوری اوږدول .

۲ـ دوزیرانو شوراته د ملی شورادځینو واکونو ورسپارل.

۳ـ اختصاصی محکمو او وسله وال پوځ محکمو تـه د محکمود ځینو واکونو ورکول.

٤ـ د اساسی قـانــون د (۳۰ ـ٤٤ـ٤٥ـ٤٦ـ٤٩ـ٥٠ مادو، د ٥١ مادی د وروستنی فقـری، د ٥٣ او ٦٠ مادو) د اعتبار تعلیق اویاتحدید .

٥ـ دقـانـون سـره سـم دنورو واکونو عملی کول .

یوسلوپنځه‌خلویښتمه ماده:

که چیری هغه بین المللـی تړونونه یا میثـاقونه چــی دافغانستان جمهوریت هغــه لاسلیك‌کړی اویاورسره یوځای شــوی وی د افغانستــان د جمهوریت د قوانینو دحکمونو مغایر وی نوبین المللی تړون او میثـاق تــه رجحـــا ن ورکول کیږی .

یوسلو شپږ خلویښتمه ماده:

په‌جمهوررئیس، دجمهوررئیس په‌مرستیالانو، د ملی شور اد دواړو مــجلسو نو د اداری هیئتونو په غړیو ،صد را عظم د صدراعظم په مرستیا لا نو،

۱ـ تمدید دوره صلاحیـــت شورای ملی

۲ـ تفویض بر خـــی از صلاحیت های شورای ملی‌به شورای وزیران .

۳ـ اعطای برخی از صلا ـ حیت های محاکم به محاکم اختصا صی ومحاکم قـــوای مسلح .

٤ـ تعلیق ویا تحدیداعتبار مواد (۳۰ـ٤٤ـ ٤٥ـ ٤٦ـ ٤٩ ٥٠ـفقره اخیرماده٥١ماده ٥٣و٦٠) قانون اساسی .

٥ـ تعمیل سایر صلا حیت‌ها طبق قا نون .

ماده یك صدو چهل‌وپنجم:

در صو رتیکه معا هدات یـا میثاقهای بین المللی کـــه جمهوری افغا نستان آنرا عقد یابه آن الحاق نموده مغا یر احکام قوانین جمهـــوری افغانستان باشدبه‌معاهده‌بین‌ـ المللی ومیثاق رجحـــان داده میشود .

ماده یك‌صدو چهل‌وششم:

بررسی اتهامات وارده‌بررئیس جمهور، معا ونان رئیس‌جمهور اعضای هیئتهای اداری‌مجلسین

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوزیرانو د شورا په غړیو ، لوی څارنوال ، دلویې څارنوالی په مرستیا لانــواو د اساسي قانو ن د شورا پـــه رئیس باندی د لګول شو یو تورونو څیړل او دهغـــوی دمحاکمې طرز دځانګـــړی قانو ن له مخې تنظیمیږی .

یوسلواووه څلویښتمه ماده:

دافغانستـا ن په جمهوریت کی هغه اشخاص چی په خپله او یا همسر یې لـه افغان مور او پلار څخه زیږ یدلـــی نه‌وی ، د جمـــهـور رئیس د مرستیال ، صدراعـــظم ، د صدراعظم دمرستیال، وزیر، قاضی القضات ، لوی څارنوا ل، د دلـو ړ رتبـه افسر او یـــا دیپلو ماتیک کار مند په‌تو ګه ټاکل کیدلای نه‌شی .

یوسلواته څلویښتمه ماده :

ددغه اساســـی قانـــون په انفاذ سره د افغـــا نستان ددموکراتیک جمهوریت اساسی اصول له اعتباره لویږی .

هغه قوانین او نور تقنینی اسناد چی ددغه اساسی‌قانون دانفاذ له نیټـــی څخـــه پخــوا صادر شوی دی ، په دی شرط نافذ ګڼل کیږی چی ددغـــــه

شورای ملی، صدر اعظم، معاونان‌صدراعظم ،اعضای‌شورای وزیران ، قا ضی القضـات ، معاونان واعضای‌ستره‌محکمه، لوی څارنوال ، معا ونان لوی‌په څارنوالی‌ورئیس شورای‌قانون اساسی‌وطرز محاکمه آنان‌طبق قانون خاص تنظیم میگردد .

ماده یك‌صدو چهل‌و هفتم :

در جمهوری افغا نستا ن اشخا صی که خود ویا همسرشان از والد ین افغان متولد نگردیده با شند ، به حیـــث معاون رئیس جمهور ، صدراعظم معاون صدر اعظم وزیر و قـــا ضـــی القضـــا ت لوی څارنوال، افسر عالیرتبه ویا کـــار مند دیپلـو ماتیك تعیین شده نمی توانند.

ماده یك صدو چهل‌وهشتم:

باانفاذ این قا نون اساسی اصول اساسی جمهوری‌دموکراتیک افغا نستان ازاعتبار ساقط میگردد .

قوانین وسایر اسنـــاد تقنینی که قبل از تاریخ‌انفاذ این قانون اساسی صـادر گردیده بشرط طی نافذ شمرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اساسی قــانون دحکمونو سره
متنا قض نه‌وی .

یو سلوتهه خلویښتمه‌ماده:

دغه اسا سی قانون‌دلویی
جرگی دتصویب له نیټی څخه
نافذ اود جمهور ر ئیس له‌خوا
تو شیح او اعلا میږی .

په دغه‌اساسی قانون کـی
تعدیل دلویی جر گی دتصویب
له نیټی څخه نا فذ اود جمهور
رئیس له‌خوا تو شیـــح‌او
اعلا میږی .

میشود که متنا قض با احکام
این قانو ن اساسی نبا شند .

ماده‌یك صدوچهل‌و نهم :

این قانون اساسی از تاریخ
تصویب لوی ه‌جرگه نافذوتو-
سط رئیس جمهور توشیح و
اعلام میگردد .

تعدیل درین قانون اسا سی
از تاریخ تصو یب لو یه جرگه
نافذ وتوسط رئیس جمهــور
توشیح واعلام میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشتراک سالانه

داخل کشور	۲۰۰ افغانی
خارج کشور	۵۰ دالر امریکایی
محصلین با ارائه تصدیق	۱۵۰ افغانی

بهای یک شماره (۵۰) افغانی

(c) ketabton.com: The Digital Library

REPUBLIC OF AFGHANISTAN
MINISTRY OF JUSTICE
OFFICAL
GAZETTE

Editor: Shahjahan Bigzad
Assitant Editor: Nuralam
Issue: No. 728
Date: November 6. 1990

دولتی مطبعه

دچاپ شمیر (۳۰۰۰)ټو که

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library